

Nagapatay ba ang mga Anghel sa Diyos?

Danutasn Brown & Kevin J. Mullins

Nagapatay ba ang mga Anghel sa Diyos?

Danutasn Brown and Kevin J. Mullins

<https://maranathamedia-philippines.com/>

April 2023

Contents

Pasiuna	4
Mga Anghel nga Naghampak.....	6
Balaam ug ang Asno	6
Nagapatay ba ang mga Anghel sa Diyos?	12
Giunsa nimo Pagbasa?.....	14
Ang Natural nga Tubag.....	15
Si Kristo isip atong hingpit nga panig-ingnan.....	17
Ang Balaod usa ka kopya sa Kinaiya sa Diyos.....	19
Hudisyal nga Pagpatay usa ka Sukwahi sa Pagpatay?	21
Ang Pag-ihap sa Israel.....	27
Ang Kamatay mao ang Pirma sa Kaaway	32
Ang espada sa Anak sa Dios	33
Ang Kalaglagan sa Kasundalohan sa Asiria.....	40
Ang kamatayon ni Herodes	47
Si Satanas nga Tiglaglag sa Panganay sa Egipto.....	56
Ang mga Paril sa Jericho.....	58

Pasiuna

Ang pangutana kung ang mga anghel sa Dios nagapatay usa ka lisud, tungod kay ang mga anghel mga espirituhanon nga mga binuhat ug busa ang atong kahibalo kung giunsa sila nakig-uban sa atong kalibutan limitado. Apan wala ikaduhaduha nga may mga sugilanon sa Biblia nga daw ginapatay sa mga anghel ang mga tawo. Apan unsa ang tinuod nga nahitabo niini nga mga istorya?

Ang Bibliya moingon nga ang usa ka anghel “mihampak” (nag-atake) sa mga tawo. Murag sama nga naggamit sila og mga espada aron maigo ang mga tawo. Apan lainlain nga mga butang ang mahitabo kung ang mga tawo (ug mga hayop) ginabunalan/ginahampak. Usahay mamatay sila, usahay dili. Apan kung sila mamatay, kini lagmit nga usa ka hampak. Sa unsang paagi kana molihok? Ang mga anghel ba nag-inject sa mga sakit sa kanila?

Nagpangutana usab kini: Kung ang mga anghel mopatay, pila ka mga tawo sa atong palibot karon ang gipatay sa mga anghel? Kung adunay mamatay sa atake sa kasingkasing, kana ba ang anghel nagpahunong sa ilang kasingkasing? Unsa man pud ang tanan nga mga sakit nga nagalibot?

Nasayod usab kita nga si Satanas adunay “gahom sa kamatayon” (Hebreohanon 2:14) ug gusto niyang laglagon ang mga tawo. Busa, mapatay ba kita sa mga nahulog nga anghel? Kanus-a kini usa ka nahulog nga anghel nga nagpahinabog usa ka hampak, ug kanus-a kini ang usa ka maayong anghel?

Dili ako sigurado bahin sa magbabasa, apan sa akong hunahuna alang sa daghang mga tawo ang ideya nga mahimo kitang patyon sa usa ka anghel sa bisan unsang oras sa pagbuhat sa usa ka butang nga sayup usa ka makahadlok. Usab, kung ang mga anghel gihatagan ug mga mando gikan ni Jesus nga patyon ang usa ka tawo, makahatag ba si Jesus kanato sa ingon nga mga mando? Ug kanus-a si Jesus mibalhin gikan sa pagsulay sa pagluwas kanato ngadto sa pagsulay sa pagpatay kanato? Morag supak sa espiritu sa gipaningkamotan ni Jesus nga atong masabtan samtang ania pa siya isip usa ka tawo - pananglitan,

sa dihang gibadlong niya si Pedro tungod sa paghiwa sa dalunggan sa pari ug giayo kini (Lucas 22:50-51) ug ang mga pahayag nga sama niini:

Ang kawatan dili moanhi, kondili sa pagpangawat, ug sa pagpatay, ug sa paglaglag: Ako mianhi aron sila makabaton ug kinabuhi, ug nga sila makabaton niini nga mas madagayaon. (Juan 10:10)

Kay ang Anak sa tawo wala moanhi aron sa paglaglag sa mga kinabuhi sa mga tawo, kondili sa pagluwas kanila. (Lucas 9:56, KJV)

Ang mga apostoles nakasabut niini nga nagpasabut nga dili mogamit sa kapintasan sa pagsangyaw sa ebanghelyo, ug, sama sa ilang agalon, sila mapailubon nga nag-antus sa dihang giatake nga wala mogamit ug mga hinagiban ug kapintasan sa pagdepensa sa kaugalingon. Morag katingad-an nga kung ang atong katungdanan isip mga Kristohanon dili mogamit sa kapintasan ug dili sa pagpatay, nga ang mga anghel mogamit sa kapintasan pagpatay.

Kini nga booklet nagtumong sa pag-analisar sa mga istorya sa Bibliya diin ang mga anghel "naghampak" aron sulayan nga masabtan ang mga prinsipyo sa kung unsa ang nanghitabo, aron kita adunay mas maayo nga pagsabut kung giunsa ang pagdumala sa Dios ug kung giunsa ang mga anghel nakig-uban sa atong kalibutan. Kini dili lamang maghatag kanato ug mas kahibalo nga pagtuo, kondili makatabang usab kanato nga mahibalo kon unsay gidahom sa atong Kristohanong paglakaw. Ang Dios kanunay nga naningkamot sa pagpakigsulti kanato pinaagi sa iyang mga anghel, apan ang mga nahulog nga mga anghel naningkamot usab nga makigsulti kanato ug sa kasagaran sila magpakaaron-ingnon nga maayong mga anghel. Ang pagkahibalo sa mas tin-aw kon sa unsang paagi ang matag usa naglihok, maayo ug daotan, makatabang kanato sa pag-ila tali sa tingog ug kabubut-on sa Dios batok sa tingog ug kabubut-on ni Satanas.

Mga Anghel nga Naghampak

Kung imong pangitaon ang mga pulong nga *Anghel* ug gibunalan sa mga kasulatan sa KJV, makit-an nimo ang upat nga mga istorya sa Bibliya nga gihisgutan.

1. Numeros 22. Si Balaam ug ang Asno. Si Balaam naghampak/nagbunal sa asno nga nakakita ug anghel.
2. 2 Samuel 24. Si David Nag-ihap sa Israel ug 70,000 ka mga tao ang gihampak sa mga anghel sa Dios.
3. 2 Kings 19:35 ug Isaiah 37:36. Assyrian nga mga sundalo sa 185,000 ka mga tao gihampak sa anghel sa Dios.
4. Buhat 12:24. Anghel sa Dios gihampak si Herod tungod sa iyang sala.

Balaam ug ang Asno

Sa unang istorya, gihangyo si Balaam ni Balak nga tunglohon ang mga Israelita nga nakaiikyas sa Ehipto. Ang Dios nagsulti kang Balaam, "... Dili ka magtunglo sa mga tawo: kay sila bulahan." (Numeros 22:12). Si Balaam nagdumili sa pagsunod ug nangadto sa iyang asno uban sa mga prinsipal sa Moab aron tunglohon ang mga Israelinhon. (bersikulo 21).

Ug ang kasuko sa Dios misilaob tungod kay siya milakaw: ug ang **manolonda sa Ginoo** mibarug sa dalan alang sa usa ka **kaaway** batok kaniya. Karon siya nagsakay sa iyang asno, ug ang iyang duha ka mga sulugoon nag-uban kaniya. Ug ang asno, ug ang nakakita sa manolonda sa Ginoo nga nagatindog sa dalan, ug ang iyang espada giisa sa iyang kamot: ug ang asno mitalikod sa dalan, ug miadto sa kapatagan: ug si Balaam mibunal sa asno, aron sa pagliso kaniya ngadto sa dalan. (Numeros 22:22-23)

Si Balaam wala makahibalo sa anghel sa iyang agianan. Sa dihang mitalikod ang asno, nasuko si Balaam. Ang anghel wala magbunal/mihampak ni bisan kinsa kondili gibunalan ni Balaam ang asno human kini mihunong tungod sa kahadlok sa anghel. Ang anghel nagtindog sa atubangan ni Balaam nga may espada, ug siya mibarog ingon nga usa ka kaaway batok kang Balaam.

Ug si Balaam miingon sa asno, “Tungod kay gibiyabiay mo ako: **Ako [manghinaut] nga adunay usa ka espada sa akong kamot, kay karon patyon ko ba ikaw.**” (Numeros 22:29)

Kini human si Balaam nag-ingon nga iyang patyon ang asno pinaagi sa espada nga ang iyang mga mata nabuka, ug iyang nakita ang anghel pinaagi sa iyang espada (bersikulo 31). Ang termino *Anghel sa Ginoo* sa makadaghan nagtumong kang Kristo (tan-awa ang Exodo 3:2; 3:14; 23:20; 32:34). Ang Hebreohanong pulong alang sa "anghel" mao ang *mal'ak* nga nagpasabot nga "mensahero." Ang Griyego nga pulong nga *aggelos* napasabot sa samang kahulogan, mao nga sa dihang nagtumong kang Kristo, wala kini magpasabot nga usa sa gilalang nga mga anghel sa Diyos. Si Kristo nag-ingon kang Balaam...

“Ug ang asno nakakita kanako, ug mitalikod gikan kanako niining tulo ka higayon: gawas kon siya mitalikod gikan kanako, sa pagkatinuod karon usab ako nagpatay kanimo, ug nagluwas kaniya nga buhi.” (Numeros 22:33)

Nahibal-an ni Balaam nga dili unta siya moadto aron tunglohon ang mga Israelita. Iyang gihimo ang iyang kaugalingon nga bug-os nga ahente ni Satanas. Pinaagi sa engkwentro sa anghel, ang kinaiya ni Balaam gipadayag nga usa nga mopatay pinaagi sa espada. Ang anghel nagpakita nga "usa ka kaaway" nga sa Hebreohanon mao si *Satanas* ug siya nagpakita nga adunay usa ka espada nga gihulbot, sa ingon si Kristo adunay dagway ni Balaam mismo nga napuno sa espiritu ni Satanas ug adunay espiritu sa pagpatay sa iyang kasingkasing. Dayag nga si Kristo wala magtinguha sa pagpatay kang Balaam tungod kay human niini nga engkwentro iyang gipapadayon si Balaam ug buhaton ang iyang gusto. Si Kristo mianhi aron sa pagpasidaan kaniya ug sa pagsupak sa iyang ubos nga dalan paingon sa kalaglagan.

Sama kang Balaam, daghang mga tawo ang nabutaan sa kaibog ug ambisyon nga dili nila masabtan ang tawag sa Diyos sa paghinulsol. “Ang Diyos niining kalibotana [Satanas] nagbuta sa mga hunahuna nila nga wala motuo.” (2 Corinto 4:4). Gitamay nila ang mahigugmaong pagbadlong gikan sa mga higala, mga anghel, ug sa Diyos nga giabot kita aron mapugngan ang ilang kalaglagan samtang sila nagdali sa gidili nga mga dalan.

Si Kristo nagpakita kang Balaam ingon nga si Balaam mismo. Kini usa ka paningkamot aron mapugngan si Balaam sa paglaglag sa iyang kaugalingon. Kini ang proseso sa balaod nga nagpahinabog sala nga modagaya aron pinaagi sa paghinulsol ang grasya mahimong mas daghan.

Dugang pa sa balaod nga misulod, nga ang sala mahimong modagaya. Apan diin ang sala midagsang, ang grasya mas daghan. (Roma 5:20)

Ikasubo, si Balaam wala maghinulsol pinaagi niini nga proseso. Si Kristo nag-antos sa tanang daotang mga butang nga gibuhat ni Balaam ug sa dihang mirebelde si Balaam, si Kristo nahimong iyang kaaway.

Sa tanan nilang kasakitan Siya gisakit, ug ang manolonda sa iyang presensya miluwas kanila: sa iyang gugma ug sa iyang kaluoy iyang gitubos sila; Ug iyang gipas-an sila, ug gidala sila sa tanang mga adlaw sa karaan. Apan sila misukol, ug nagpakaulaw sa iyang balaang espiritu: busa **siya giliso/gihimo nga mahimong ilang kaaway**, ug siya nakig-away batok kanila.. (Isaias 63:9-10)

Ang Hebreohanong pulong alang sa *giliso* anaa sa niphala nga porma nga sa niini nga kaso naghatag sa pagbati nga *gibalik*, sa ingon si Kristo giisip nga usa ka kaaway tungod sa mga aksyon ni Balaam. Ingon nga si Balaam dili usa ka magtutuman sa Pulong sa Dios, siya nagtan-aw sa iyang natural nga nawong sa usa ka salamin.

Kay kon adunay usa ka tigpaminaw sa pulong ug dili usa ka magtutuman, siya sama sa usa ka tawo nga nag-observer sa iyang natural nga nawong sa salamin. (Santiago 1:23)

Ingon nga usa ka pagtandi, atong makita nga sa diha nga si Kristo nagpakita kang Josue pinaagi sa usa ka gihulbot nga espada, ang iyang panagway dili sa usa ka kaaway; Apan si Kristo nagpakita gihapon isip sundalo kay si Josue usa ka sundalo.

Ug nahitabo, sa diha nga si Josue pinaagi sa Jerico, nga iyang gihangad ang iyang mga mata ug mitan-aw, ug, ania karon, **adunay usa ka tawo nga nag-atubang kaniya uban sa iyang**

espada nga gihulbot sa iyang kamot: ug si Josue miadto kaniya ug miingon kaniya, “ikaw alang kanamo, o alang kanamo mga kaaway?”

Ug siya miingon, “Dili; apan isip kapitan sap anon sa Ginoo karon mianhi ako.”

Ug si Josue mihapa sa iyang nawong sa yuta, ug misimba, ug miingon kaniya, “Unsay giingon sa akong ginoo sa iyang alagad?”

Ug ang kapitan sap anon sa Ginoo miingon kang Josue, “Hubaa ang imong sapatos gikan sa imong tiil; kay ang dapit nga imong gibarogan balaan.” Ug gibuhat kini ni Josue. (Josue 5:13-15)

Si Kristo nagpakita nga usa ka kaaway ni Balaam tungod kay si Balaam usa ka kaaway ni Kristo. Si Kristo wala magpakita nga kaaway ni Josue tungod kay si Josue dili kaaway kang Kristo.

Uban sa putli nga imong ipakita sa imong kaugalingon nga putli; Ug uban sa pagpalupad imong ipakita ang imong kaugalingon nga dili maayo. (2 Samuel 22:27)

Uban sa putli nga imong ipakita sa imong kaugalingon nga putli; Ug uban sa pagpalupad imong ipakita sa imong kaugalingon nga pabalik. (Salmo 18:26)

Sa *Young’s Literal nga paghubad* nag ingon alang niining ika-duha nga clause, “Uban sa hiwi nga imong ipakita sa imong kaugalingon nga usa ka wrestler.” Kung kini nga paghubad husto, kini nagpahayag kung ngano nga ang anghel sa Ginoo nagpakita kang Jacob isip usa ka wrestler- si Jacob gilantaw nga Siya usa ka kaaway (Genesis 32:22-32; Hosea 12:4).

Apan unsa ang gipasabot si Kristo sa dihang siya miingon nga iyang patyon si Balaam?

Unya gibuksan sa Ginoo ang mga mata ni Balaam, ug nakita niya ang anghel sa Ginoo nga nagtindog sa dalan, ug ang iyang espada giisa sa iyang kamot: ug giduko niya ang iyang ulo, ug nahulog sa iyang nawong.

Ug ang anghel sa Ginoo miingon kaniya, “Nganong gihampak ba nimo ang imong asno niining tulo ka higayon? tan-awa, **ako migula aron sa pagbarog [Satanas] tungod kay ang imong dalan hiwi [rash] sa akong atubangan:** ug ang asno nakakita kanako, ug mitalikod gikan kanako, sa pagkatinuod karon usab ako nagpatay kanimo, ug nagluwas kaniya na buhi.” (Numeros 22:31-

33)

Ang asno nakabati ug kapeligrohan sa dihang nakita niini si Kristo nga nagbarog sa dalan. Pinaagi sa mga lihok ni Balaam, si Kristo nahimong kaaway ni Balaam aron luwason siya gikan sa kagun-oban. Kining kabus nga mananap adunay mas dakong panglantaw sa nahitabo kay sa ni Balaam. Kini sama sa panahon sa baha. Ang mga mananap makamatikod sa umaabot nga kalaglagan labaw pa sa mga tawo.

Giunsa nga ang kabus nga asno nag-antus sa ilawom sa satanas nga kasuko ni Balaam sa dihang siya nagtinguha sa pagluwas kaniya gikan sa peligro. Ang asno amang sa diwa sa pagsulti apan dili sa pagbati. Mas uyon pa siya kay kang Balaam.

Si Kristo miingon kang Balaam, “Migawas ako aron makasugakod (o kang Satanas) kanimo.” Sa unsang paagi si Kristo nahimo nga usa ka Satanas? Usa ba kini ka aksidente nga sa miaging kapitulo sa mga numero atong mabasa:

Ug ang Ginoo miingon kang Moises, “Himoa nga usa ka bitin nga nagdilaab, ug ibutang kini sa usa ka bandila: ug mahitabo, nga ang matag usa nga napaakan, sa diha nga siya motan-aw niini, mabuhi.” (Numeros 21:8)

Ang mga tawo mirebelde ug milakaw gikan sa ilalom sa panalipod nga koral sa Diyos nga miresulta sa pag-atake sa mga bitin nga nagdilaab kanila. Resulta kini sa ilang mga desisyon nga nagpalayo sa Dios, apan ang Dios naghatag ug paagi aron sila makapili nga makig-uli ug mamaayo kon gusto nila ug motuo (kay wala sila makaamgo nga ang Dios mahigugmaong nanalipod kanila; sila naghunahuna nga ang Dios wala magtagad kanila nga maglisud sa pagtuo nga sila mahimong naayo). Naayo sila pinaagi sa pagtan-aw sa nagdilaab nga bitin sa usa ka poste. Ang usa ka bitin usa ka simbolo ni Satanas.

Ug ang dakung dragon gihinginlan, kadtong tigulang nga bitin, nga gitawag ug yawa, ug si Satanas, nga naglimbong sa tibuok kalibutan: siya gisalikway sa yuta, ug ang iyang mga manolonda gihinginlan uban kaniya. (Pinadayag 12:9)

Naluwas ba sila pinaagi sa pagtan-aw sa usa ka simbolo ni Satanas? Matikdi ang gisulti ni Kristo:

Ug ingon nga gibayaw ni Moises ang bitin didto sa kamingawan, bisan pa niana kinahanglan nga ang Anak sa tawo pagabayawon: nga bisan kinsa nga motuo kaniya dili mawala, apan adunay kinabuhi nga walay katapusan. (Juan 3:14-15)

Nakita ba nimo ang koneksyon nga, samtang sila nagbagulbol batok kang Kristo, "siya nahimong ilang kaaway?"

Kay siya [ang Amahan] naghimo kaniya [si Jesus] nga nahimong sala alang kanato, nga wala makaila sa sala; aron kita mahimo nga ang pagkamatarung sa Dios diha kaniya. (2 Corinto 5:21)

Kay kon, sa dihang kita mga kaaway, kita nakig-uli sa Dios pinaagi sa kamatayon sa iyang Anak, labaw pa, nga nakig-uli, kita maluwas pinaagi sa iyang kinabuhi. (Roma 5:10)

Mahimong gitan-aw ni Balaam si Kristo gamit ang usa ka gihulbot nga espada ug nasuko nga panagway ug nakaamgo sa iyang sala ug gisugid kini ug mabuhi. Apan unsa ang gibuhat ni Balaam?

Ug si Balaam miingon sa anghel sa Ginoo, "Nakasala ako; Kay wala ako mahibalo nga ikaw mibarog sa dalan batok kanako: busa, **kon kini dili makapahimuot kanimo**, ako mobawi kanako pag-usab." (Numeros 22:34)

Nahibal-an ni Balaam nga ang iyang gibuhat dili makapahimuot, apan sa gihapon siya miingon kang Kristo, "Kon kini dili makapahimuot kanimo..." Si Balaam wala magtagad sa pasidaan ug wala maghinulsol, ug sa ingon si Kristo naghatag kang Balaam sa tinguha sa iyang kasingkasing. Dili niya siya pugson nga magbag-o sa iyang kurso.

Ug ang anghel sa Ginoo miingon kang Balaam, "**Lakaw uban sa mga tawo**: apan ang pulong lamang nga akong isulti kanimo, nga ikaw magasulti." Busa si Balaam miuban sa mga prinsiphe sa Balak. (Numeros 22:35)

Ang kamatuoran nga gitugotan ni Kristo si Balaam nga magpadayon sa iyang panaw maoy pamatuod nga si Kristo walay motibo sa pagpatay kang Balaam kondili iyang giatubang siya sa iyang sala. Sa higayon nga si Balaam midumili sa

pag-ila sa maong sala, siya gitugotan sa pagpadayon sa iyang kalaglagan. Apan sa unsang paagi si Kristo maoy hinungdan sa kamatayon ni Balaam nianang puntoha? Si Balaam puno sa espiritu ni Satanas ug ang pagkasad-an sa iyang mga binuhatan nahisulat sa tibuok niyang mga buhat. Kon si Kristo mitan-aw pa kang Balaam ug nakahinumdom kaniya sa tanan niyang mga kasal-anan, ang makapahugno nga kabug-at sa iyang pagkasad-an makapatay unta kaniya. Ang espada sa espiritu makabahin unta sa utok gikan sa bukog ug si Balaam mahugno ug mamatay sama sa gibuhat ni Ananias ug Safira sa dihang giatubang nila ang ilang sala. (Mga Buhat 5:1-11).

Busa atong makita nga ang pagpakita ni Kristo bug-os nga nagdepende sa kahimtang sa tawo nga nagbarog sa iyang atubangan. Kung ang usa ka tawo wala mapuno sa espiritu ni Kristo, ang balaod molihok ingon usa ka salamin sa kalag aron mapadayag ang sala. Ang sulat makapatay alang sa katuyoan nga ang espiritu makahatag kinabuhi. (2 Corinto 3:6). Ang balaod nga gihatag ni Kristo pinaagi kang Moises nagpadayag sa sala aron ang grasya ug kamatuoran mahatag ug modagaya pinaagi kang Kristo. (Roma 7).

Nagapatay ba ang mga Anghel sa Diyos?

Sa atong sunod nga tulo ka mga istorya, atong makita ang kamatayon isip resulta sa usa ka butang nga gibuhat sa mga anghel sa Dios. Sa dili pa magkalot sa kini nga mga istorya aron makita kung unsa gyud ang nahitabo, maghatag kita usa ka mubo nga summary sa matag usa.

Sa 2 Samuel kapitulo 24, si David nagtinguha sa pag-ihap sa iyang mga pwersa sa usa ka buhat sa garbo sa pagrango sa Israel taliwala sa mga nasud, ug ang resulta mao ang kamatayon sa 70,000 ka mga Israelinhon.

Ug usab ang kasuko sa Ginoo misilaob batok sa Israel, ug iyang gipalihok si David batok kanila sa pag-ingon, “Lakaw, numero ang Israel ug ang Juda.” (2 Samuel 24:1)

Busa ang Ginoo nagpadala ug usa ka kamatay diha sa Israel sukad sa buntag bisan hangtud sa panahon nga gitakda: ug didto nangamatay sa mga tawo gikan sa Dan bisan ngadto sa Beersheba kapitoan ka libo ka mga tawo. Ug

sa diha nga ang anghel mituy-od sa iyang kamot sa Jerusalem aron sa paglaglag niini, ang Ginoo naghinulsol kaniya sa kadautan, ug miingon sa anghel nga milaglag sa mga tawo, "Kini igo na: pabilin karon ang imong kamot." Ug ang anghel sa Ginoo diha sa giukanan ni Arauna nga Jebusehanon. (2 Samuel 24:15-16)

Ang una nga pagbasa niini nga istorya nagsugyot og usa ka butang nga makahadlok. Si Haring David, sa garbo, nag-ihap sa mga tawo, ug dayon nagpadala ang Dios og usa ka anghel aron patyon ang 70,000 ka mga tawo ug dayon maghinulsol sa daotan nga nahimo ug nagbasol sa pagpatay sa daghang mga tawo. Ang mas katingad-an mao nga ang 2 Samuel 24:1 sa tinuud nag-ingon nga ang Diyos mismo nagpalihok kang David sa pag-ihap sa Israel, nga nagsugyot nga ang Diyos mismo ang responsable sa sunod nga nahitabo. Alang sa bisan kinsa nga tawo nga nagtuo nga ang Diyos gugma, ang pangutana kinahanglan ipangutana: "Unsa man kini nga istorya?"

Bisan kung ang sunod nga istorya naglangkit sa pagkamatay sa daghang mga tawo, dayag nga labi ka dali nga dawaton tungod kay kini nga nasud gusto nga patyon ang mga tawo sa Diyos ug ang pipila sa labing daotan nga mga karakter sa yuta. Ang mga taga-Asiria nagpanitan nga buhi ug dayon gilansang sila sa mga spike. Ang ingon nga mapintas nga pamatasan batok sa mga sumusunod sa Dios mahimong makabuntog sa pangutana sa paggamit sa makamatay nga kapintasan sa mga anghel sa Ginoo.

Ug nahitabo niadtong gabhiona, nga ang manolonda sa Ginoo migula, ug mipahampak sa kampo sa mga taga-Asiria ug usa ka gatus ka mga kuta ug lima ka libo: ug sa diha nga sila mibangon sa sayo sa buntag, ania karon, silang tanan mga patay nga mga patayng lawas. (2 Hari 19:35)

Ang gituohang yanong pagbasa niini nga mga pahayag kusganong nagsugyot nga ang mga manulonda sa Ginoo mipatay ug 185,000 ka mga sundalo sa Asiria. Sasusama sa hingpit nga makataronganon nga kung ang usa ka daotan nga hulga nagtinguha sa pagpatay sa mga tawo sa Diyos nan kini nga mga sundalo kinahanglan nga patyon tungod sa ilang mga laraw sa pagpatay. Apan bisan kung atong dawaton nga usa ka anghel ang nagpatay kanila, ang pangutana motungha kung ngano nga sa ubang mga panahon sa kasaysayan

ingon og dili kini mahitabo, ug ang mga tawo sa Dios gipatay sa mga sundalo nga kaaway?

Ang kataposang istorya sa among listahan may kalabotan kang Herodes. Ingon siya ang labing angay nga kandidato nga patyon tungod sa tanan nga mga buhat nga iyang nahimo.

Ug sa usa ka gitakda nga adlaw si Herodes, nga nagsul-ob sa harianong sapot, milingkod sa iyang trono, ug naghimo ug usa ka orasyon ngadto kanila. Ug ang mga tawo misinggit, nga nag-ingon, "Kini mao ang tingog sa usa ka Dios, ug dili sa usa ka tawo." Ug dihadiha ang manolonda sa Ginoo mipahampak kaniya, tungod kay wala niya gihatag ang himaya sa Dios: ug gikaon siya sa mga ulod, ug gitugyan ang multo. (Buhat 12:21-23)

Gipatay ni Herodes si Santiago nga igsoon ni Juan ug dayon nagplano nga patyon si Pedro. Klaro nga usa kadto ka maayong anghel nga mibunal o mipahampak kang Herodes. Klaro usab nga kini usa ka silot gikan sa Labing Gamhanan ug nga kini usa ka balos nga paghukom sa Diyos. Ang pagbalos mao ang pagbayad o bayad sa mga buhat nga nahimo. Makatintal kaayo ang paghunong sa atong pagpangita niining puntoha ug paghimog konklusyon nga sa pagkatinuod gipadala sa Diyos ang iyang maayong mga manulonda aron patyon ang daotang mga tawo. Bisan kung ang una nga istorya adunay mga komplikasyon, ang ubang duha nga mga istorya bahin sa mga Asiryanhon ug Herodes makita nga dili masayop, ug ang pagsugyot sa bisan unsang butang nga mahimo'g makadapit sa sumbong sa pag-espirituhanon sa Bibliya aron kini mohaum sa ideya nga ang Diyos mahigugmaon kaayo nga dili gyud niya buhaton ang ingon niana.

Giunsa nimo Pagbasa?

Kung mohunong kami sa among pagpangita dinhi, siguradong makalapas kami sa mga lagda sa paghubad sa Bibliya. Kung atong maporma ang atong konklusyon sa dili pa nato mahiusa ang tanan nga mga punto ug gamiton kini nga konklusyon aron dili ibalewala ang mga punto nga makita nga adunay lain

nga gisulti, nan wala nato gitudlo ang tibuuk nga Bibliya. Giunsa nato pagpasig-uli kini nga mga istorya niini nga mga pahayag?

Apan ako moingon nganha kaninyo, higugmaa ang inyong mga kaaway, panalangini sila nga nagtunglo kaninyo, buhata ang maayo ngadto kanila nga nagdumot kaninyo, ug pag-ampo alang kanila nga sa walay hinungdan nga paggamit kaninyo, ug naglutos kaninyo. (Mateo 5:44)

Ug sa dihang ang iyang mga tinun-an nga si Santiago ug si Juan nakakita niini, sila miingon, “Ginoo, ikaw ba nga kami nagsugo sa kalayo sa pagkanaog gikan sa langit, ug pag-ut-ut kanila, sama sa gibuhat ni Elias [Elijah]?” Apan siya milingi, ug gibadlong sila, ug miingon, “Wala ka mahibalo kon unsa ka matang sa espiritu. Kay ang Anak sa tawo wala moanhi aron sa paglaglag sa mga kinabuhi sa mga tawo, kondili sa pagluwas kanila. Ug miadto sila sa laing baryo.” (Lucas 9:54-56)

Unya miingon si Jesus kaniya, “Ibutang pag-usab ang imong espada sa iyang dapit: kay silang tanan nga mokuha sa espada mahanaw pinaagi sa espada.” (Mateo 26:52)

Ang Ginoo wala maghinay-hinay mahitungod sa iyang saad, ingon nga ang pipila ka mga tawo nag-isip sa pagkahinay; Apan ang pagpailub kanato, dili andam nga bisan kinsa kinahanglan nga mawala, apan nga ang tanan kinahanglan nga moabut sa paghinulsol. (2 Pedro 3:9). [Timan-i nga kini nag-ingon nga "malaglag," nga nagpasabut nga ang kamatayon gikan sa laing butang nga gipaningkamotan sa Ginoo nga luwason kita. Wala kini nag-ingon nga "dili gusto nga patyon ang bisan kinsa kanato ..."]

Ang Natural nga Tubag

Usa ka natural nga tubag sa sugo sa paghigugma sa atong mga kaaway mao nga samtang kita gisugo sa paghigugma sa atong mga kaaway, ang Dios, isip ang katungod nga maghuhukom sa uniberso, adunay katungod ug responsibilidad sa pagpadayon sa kahusay ug disiplina sa iyang gingharian. Isip iyang mga sakop, kinahanglang higugmaon nato ang atong mga kaaway ug mosalig nga panalipdan kita sa Dios, ug, kon gikinahanglan, patyon ang mga naghulga kanato.

Ikaduha, mahimo nga isulti nga samtang si Jesus ania dinhi sa yuta nga ang iyang misyon sa tinuud dili ang paglaglag apan pagluwas sa mga tawo...Apan pagkahuman sa iyang buluhaton dinhi sa yuta nahuman na unya adunay ubang mga aspeto sa iyang ministryo nga kinahanglan matuman. Ingon sa gipakita sa Kasulatan:

Usa ka panahon sa pagpatay, ug usa ka panahon sa pag-ayo; Usa ka panahon sa pagkaguba, ug usa ka panahon sa pagtukod. (Ecclesiastes 3:3)

Tan-awa karon nga ako, bisan ako, siya ba, ug walay Dios uban kanako: ako mopatay, ug ako nagabuhi; Ako nagsamad, ug ako nag-ayo: ni adunay bisan unsa nga makaluwas gikan sa akong kamot. (Deuteronomio 32:39)

Kon atong kuhaon kini nga panglantaw, nan kini mahimong posible nga makita si Jesus ingong usa ka gamhanang heneral kinsa, kon gikinahanglan, nagpadala sa iyang maunongong mga sundalo ingong mga mensahero sa kamatayon nga armado sa makamatay nga puwersa. Ang mosunod nga mga teksto dali nga makahatag kanato niini nga ideya:

Ang Ginoo usa ka tawo sa gubat: Ang Ginoo mao ang Iyang ngalan. (Exodo 15:3)

Siya nga naglingkod sa langit mokatawa: Ang Ginoo magbiaybiay kanila. Unya siya makigsulti kanila sa iyang kasuko, ug magsamok kanila sa iyang grabeng kasuko. Apan gibutang ko ang akong hari sa akong balaang bungtod sa Sion. Ipahayag ko ang sugo: Ang Ginoo miingon ngari kanako, “Ikaw ang akong anak; Karong adlaw gipanganak ko ikaw. Pangayo kanako, ug ihatag ko kanimo ang mga pagano alang sa imong kabilin, ug ang kinatumyan nga mga bahin sa yuta alang sa imong pagpanag-iya. **Imong bungkagon sila sa usa ka sungkod nga puthaw; Imong dugmokon sila** sama sa sudlanan sa magkukulon.” (Salmo 2:4-9)

Mihilak usab siya sa akong mga dalunggan sa kusog nga tingog, nga nag-ingon, “Tungod nga sila adunay katungdanan sa pagduol sa siyudad, bisan ang matag tawo nga adunay iyang makaguba nga hinagiban diha sa iyang kamot.” Ug, ania karon, unom ka mga tawo ang nangabut gikan sa agianan sa mas taas nga ganghaan, nga nahimutang paingon sa amihanan, **ug ang matag tawo usa ka hinagiban sa pag-ihaw sa iyang kamot;** Ug ang usa ka

tawo sa ilang taliwala gisul-ob sa lino, nga adunay usa ka magsusulat sa iyang kiliran: ug sila misulod, ug mitindog tupad sa brasen nga halaran ... Ug sa uban siya miingon sa akong pagkadungog, **“Lakaw kamo sunod kaniya latas sa syudad, ug hampaka: ayaw itugot ang inyong mga mata, ni kamo kalooloy: patya ang bug-os nga mga tigulang ug mga batan-on, ang duha ka mga babaye, ug ang gagmay nga mga bata, ug mga babaye: apan ayaw pagduol kang bisan kinsa nga lalaki kang kinsa mao ang marka; ug magsugod sa akong sanctuwaryo.”** Unya nagsugod sila sa karaang mga tawo nga naa sa atubangan sa balay. (Ezekiel 9:1-2, 5-6)

Ug nadungog ko ang usa ka dako nga tingog gikan sa templo nga nag-ingon sa pito ka mga anghel, "Lakaw sa imong mga dalan, ug ibubo ang mga panaksan sa kasuko sa Dios sa yuta." Ug ang nahauna milakaw, ug gibubo ang iyang panaksan sa ibabaw sa yuta; Ug dihay nahulog nga sabaan ug mabug-at nga sakit sa mga tawo nga adunay marka sa mananap, ug diha kanila nga nagsimba sa iyang larawan. Ug gibubo sa ikaduhang anghel ang iyang panaksan sa dagat; Ug kini nahimong ingon sa dugo sa usa ka patay nga tawo: ug ang matag buhi nga kalag nangamatay sa dagat. (Pinadayag 16:1-3)

Ang larawan nga gipresentar sa atong atubangan mao ang gamhanang Anak sa Diyos nga may espada nga gipataas kon gikinahanglang buhaton ang kinahanglang buhaton. Mahimong pangutan-on kung ngano nga nagpadala siya’g mga lalaki nga adunay mga hinagiban sa pag-ihaw aron patyon ang mga dalaga ug gagmay nga mga bata. Ang ingon nga usa ka makalilisang nga hunahuna kinahanglan nga magduso kanato sa pagkalot sa mas lawom, imbes nga dali ra nga dawaton ang hunahuna nga usahay ang mga balaang anghel naglibot sa pagpatay sa mga bata - kung, kung giunsa ug ngano nga dili igsapayan, kinahanglan nato kini dawaton.

Si Kristo isip atong hingpit nga panig-ingnan

Kon atong dawaton kini nga posisyon, nan kita mag-atubang sa usa ka dakong isyu. Kung ang Anak sa Dios pareho nga nagsugo ug usab sa iyang kaugalingon naggamit sa makamatay nga pwersa sa pag-atubang sa mga makasasala, nan

nagsugod kita sa pag-atubang sa mga problema nga si Jesus mao ang atong hingpit nga panig-ingnan nga sundon - gawas kung siyempre atong lingawon ang ideya nga ang Dios nagtawag sa mga tawo sa pagpanalipod sa iyang kadungganang pinaagi sa pagpamatay sa mga kaaway niya. Si Jesus ba mao ra ang kagahapon, karon ug hangtod sa kahangturan sama sa giangkong sa Kasulatan, o gipadayag ba niya ang mga bahin sa iyang kaugalingon kung gikinahanglan aron matubag ang bisan unsang gihatag nga kahimtang? Unsa ang panig-ingnan nga gihatag ni Jesus nga atong sundon?

Kay bisan pa dinhi kamo gitawag: tungod kay **si Kristo nag-antus usab alang kanato, nga nagbilin kanato ug usa ka panig-ingnan, nga kamo mosunod sa iyang mga lakang:** nga walay sala, ni ang limbong nakaplagaan sa iyang baba: Kinsa, sa diha nga siya gibiyabiay, wala na pagbiyabiay pag-usab; **Sa dihang nag-antos siya, wala siya mihulga o manghulga;** apan mitugyan sa iyang kaugalingon ngadto kaniya nga si Maghuhukom sa matarung. (1 Pedro 2:21-23)

Kon atong dawaton si Jesus ingon nga gamhanang heneral nga naggamit ug makamatay nga puwersa batok sa iyang mga kaaway, nan ang hunahuna nagsugod gayod sa pagpakigbisog sa dihang atong basahon ang mga butang nga sama niini:

Apan magaingon ako kaninyo, nga dili kamo mosukol sa daotan: apan bisan kinsa nga mohampak kanimo sa imong katungod. aping, ilingi usab kaniya ang lain. Ug kon adunay bisan kinsa nga tawo nga mokuha kanimo sa balaod, ug kuhaon ang imong kupo, tugoti siya nga makabaton usab sa imo. Ug bisan kinsa nga mopugos kanimo sa pag-adto sa usa ka milya, kuyog kaniya ang duha. Ihatag kaniya nga mangayo kanimo, ug gikan kaniya nga manghulam kanimo dili motalikod kanimo. Kamo nakadungog nga kini giingon, Imong higugmaon ang imong silingan, ug dumti ang imong kaaway. Apan ako moingon nganha kaninyo, higugmaa ang inyong mga kaaway, panalangini sila nga motunglo kaninyo, buhata ang maayo ngadto kanila nga nagdumot kaninyo, ug pag-ampo alang kanila nga sa walay duhaduha naggamit kaninyo, ug naglutos kaninyo... (Mateo 5:39-44)

Dili ba makatarunganon ang pagpangutana ni Jesus: "Gihangyo nimo kami nga higugmaon ang among mga kaaway samtang imong gipatay ang imong mga

kaaway kung kini angay kanimo. Makanunayon ba kana?"

Sa mas lawom nga lebel, kadtong nagtuo kang Jesus giginhawa sa iyang espiritu. Kini nagpasabot nga bisan unsa nga mga kinaiya nga gipanag-iya ni Jesus ang ihatag sa mga nagsunod kaniya.

Ug tungod kay kamo nga anak nga lalaki, ang Dios nagpadala sa espiritu sa iyang Anak nganha sa inyong mga kasingkasing, nga nagsinggit, "Abba, amahan." (Galacia 4:6)

Mga hinigugma, karon kita ba ang mga anak sa Dios, ug kini dili pa makita kung unsa kita: apan nahibal-an nato nga, sa diha nga siya magpakita, **kita mahisama kaniya**; Kay kita makakita kaniya ingon nga siya mao. (1 Juan 3:2)

Ihatag lang ba ni Jesus ang bahin sa iyang kaugalingon - ang bahin nga nahigugma sa iyang mga kaaway, ug gipugngan ang bahin nga nagpatay kanila ug gisunog sila nga buhi? Posible ba nga buhaton kini? Mao nga ania ang punto sa panagbangi:

Si Jesus adunay katungod ug responsibilidad sa paglaglag niadtong nagpadayon sa pagkadaotan batok kaniya ug sa iyang amahan.	Si Jesus mao ang atong hingpit nga panig-ingnan ug kita gitawag sa pagkopya sa matag aspeto sa iyang kinabuhi nga gipadayag sa Kasulatan.
--	---

Ang Balaod usa ka kopya sa Kinaiya sa Diyos

Atong idugang niini nga laing dimensyon. Ang napulo ka mga sugo usa ka pagpadayag sa kinaiya sa Dios.

Unya ang usa kanila, nga usa ka abogado, nangutana kaniya, nagtintal kaniya, ug nag-ingon, "Agalon, hain ang dakong sugo sa balaod? Si Jesus miingon kaniya, "**Higugmaa** nimo ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, ug sa tibuok mong kalag, ug sa tibuok mong hunahuna. Kini ang una ug dako nga sugo. Ug ang ikaduha sama niini, **higugmaon** mo ang imong silingan sama sa imong kaugalingon. Niining duha ka sugo nagbitay ang tanang balaod ug ang mga propeta." (Mateo 22:35-40)

Ang kinatibuk-an sa Balaod mahulagway sa usa ka pulong – gugma.

Walay utang nga tawo, kondili ang paghigugma sa usag usa: **kay siya nga nahigugma sa lain nakatuman sa balaod.** Tungod niini, dili ka magpanapaw, dili ka magpatay, dili ka mangawat, dili ka magsaksi ug bakak, dili ka maibug; Ug kung adunay lain nga sugo, kini masabtan sa makadiyot niini nga panultihon, nga mao, higugmaon nimo ang imong silingan sama sa imong kaugalingon. Ang gugma walay daotan sa iyang silingan: busa ang **gugma mao ang katumanan sa balaod.** (Roma 13:8-10)

Ang gugma mao ang katumanan sa balaod tungod kay ang Dios gugma.

Mga hinigugma, maghigugmaay kita sa usag usa: kay ang gugma gikan sa Dios; Ug ang matag usa nga nahigugma natawo sa Dios, ug nakaila sa Dios. Siya nga wala nahigugma wala makaila sa Dios; **Kay ang Dios gugma.** ... Dinhi mao ang gugma, dili nga kita nahigugma sa Dios, kondili nga Siya nahigugma kanato, ug mipadala sa Iyang Anak aron mahimong pagpasig-uli sa atong mga sala. Mga hinigugma, kung gihigugma kita sa Dios, kinahanglan usab nga maghigugmaay kita sa usag usa. Walay tawo nga nakakita sa Dios sa bisan unsang panahon. **Kon kita maghigugmaay sa usag usa, ang Dios nagpuyo kanato, ug ang iyang gugma nahingpit dinhi kanato.** Pinaagi niini nahibalo kita nga kita mopuyo diha kaniya, ug siya ania kanato, tungod kay siya mihatag kanato sa iyang espiritu. (1 Juan 4:7-8, 10-13)

Pinaagi sa espiritu sa Diyos, ang iyang balaod (kinaiya) sa gugma gipadayag (natuman) diha ug pinaagi kanato. Si Paul miingon nga "ang gugma dili motrabaho sa iyang silingan" o ingon sa giingon sa International Standard Version (ISV), "Ang gugma dili gayud mobuhat sa bisan unsa nga makadaot sa iyang silingan." Gisultihan kita ni Jesus nga gituman niya ang mga sugo sa iyang Amahan:

“Kon kamo maghupot sa akong mga sugo, kamo magpabilin sa akong gugma; Bisan ingon **nga akong gituman ang mga sugo sa akong amahan, ug magpabilin sa iyang gugma.**” (Juan 15:10)

Kini ba naglakip sa sugo nga nag-ingon nga “Dili ka magpatay”? Sa dihang atong susihon ang kinabuhi ni Jesus dinhi sa yuta, atong makita nga wala gayod siyay gibuhat nga makadaot kang bisan kinsa. Wala gyud siya nakapatay ni bisan

kinsa. Ang yutan-ong kinabuhi ni Jesus hingpit nga nagpadayag sa kinaiya sa Dios; Kay siya mao “ang larawan sa dili makita nga Diyos”, “ang kahayag sa iyang himaya, ug ang dayag nga dagway sa iyang persona.” (Colosas 1:15; Hebreo 1:3).

Si Felipe miingon ngadto kaniya, “Ginoo, ipakita kanamo ang amahan, ug kini igo na kanamo.” Si Jesus miingon ngadto kaniya, “Dugay na ba ako uban kanimo, apan wala ka pa ba makaila kanako, Felipe? Siya nga nakakita kanako nakakita sa Amahan; Ug giunsa nimo pagsulti, ipakita kanamo ang Amahan? Wala ka ba motuo nga ako anaa sa Amahan, ug ang Amahan nga ania kanako? Ang mga pulong nga akong gisulti kanimo wala ko isulti sa akong kaugalingon: kondili ang Amahan nga nagapuyo kanako, siya nagabuhat sa mga buhat.” (Juan 14:8-10)

Ug kini mao ang kinabuhing dayon, nga sila makaila kanimo nga mao lamang ang matuod nga Dios, ug kang Jesu-Kristo nga imong gipadala. **Ako [Jesus] naghimaya kanimo dinhi sa yuta:** Natapus ko na ang buhat nga imong gihatag kanako nga pagabuhaton ... Ako **mipakita sa imong ngalan [kinaiya]** ngadto sa mga tawo nga imong gihatag kanako gikan sa kalibutan. (Juan 17:3-4, 6)

Hudisyal nga Pagpatay usa ka Sukwahi sa Pagpatay?

Gipangatarungan nga ang hudisyal nga pagpatay dili pagpatay ug nga ang Napulo ka sugo nagtudlo, “dili ka magpatay” (kaysa “pagpatay”). Ania ang usa ka katin-awan nga nagpahayag niini nga punto gikan sa gotquestions.org/you-shall-not-murder:

Adunay duha ka lainlaing Hebreohanong pulong (ratsakh, mut) ug duha ka Gregong pulong (phoneuo, apokteino) alang sa “pagpatay o *murder*” ug “pagpatay o *killling*.” **Ang usa [mut] nagkahulogang “pagpatay,” ug ang lain [ratsakh] nagkahulogang “pagpatay o *murder*.”** Ang naulahi mao ang gidili sa Napulo ka Sugo, dili ang nahauna. Sa tinuud, ang ratsakh adunay mas lapad nga kahulugan kaysa sa English nga pulong nga “pagpatay.” Gisakup usab sa Ratsakh ang mga kamatayon tungod sa pagkawalay pagtagad o pagpabaya apan wala

gigamit kung naghulagway sa pagpatay sa panahon sa gubat. Mao nga kadaghanan sa modernong mga hubad naghulagway sa ikaunom nga sugo nga “Dili ka magpatay” kay sa “Dili ka magpatay.” Bisan pa, ang usa ka dako kaayo nga isyu mahimong motungha depende kung unsang paghubad ang gitun-an. Ang popular nga King James Version naghulagway sa bersikulo ingong “Dili ka magpatay,” busa nagbukas sa pultahan sa sayop nga pagsabot sa bersikulo sa bug-os. **Kung ang gituyo nga kahulugan sa "Dili ka magpatay" mao ra kana-walay pagpatay-kini maghimo sa tanan nga gi-endorso sa Dios nga pagpaagas sa dugo nga gihimo sa nasud sa Israel nga usa ka paglapas sa kaugalingon nga sugo sa Dios** (Deuteronomio 20). Apan ang Dios wala maglapas sa Iyang kaugalingon nga mga sugo, busa, klaro, ang bersikulo wala magtawag alang sa usa ka hingpit nga moratorium sa pagkuha sa laing kinabuhi sa tawo.

Ang mainampingong pagsusi sa Kasulatan nagpadayag nga kini nga argumento bakak. Una, sa sulod mismo sa pagpatin-aw giila sa tagsulat nga ang ratsach dili lamang nagpasabut nga pagpatay apan aksidente nga kamatayon nga gitawag namo nga pagpatay. Ang kamatayon “tungod sa kawalay pagtagad o pagpasagad” dili pagpatay.

Apan kong sa hinanali siya makatukmod kaniya sa walay pagdumot, o nakabutang kaniya ug bisan unsa sa walay paghulat, Kun sa bisan unsa nga bato, nga igakamatay sa usa ka tawo, nga dili makakita kaniya, ug ihulog kana sa ibabaw niya, sa pagkaagi nga siya mamatay, ug dili iya. kaaway, ni mangita sa iyang kadaut: Unya ang katilingban magahukom sa taliwala sa mamumuno ug sa magpapanimalus sa dugo sumala niini nga mga paghukom: **Ug ang katilingban magaluwas sa mamumuno [Ratsach H7523] gikan sa kamot sa magpapanimalus sa dugo**, ug ang katilingban magaluwas sa mamumuno gikan sa kamot sa magpapanimalus sa dugo. iuli siya sa ciudad nga iyang dalangpanan, diin siya mikalagiw: ug magapabilin siya didto hangtud sa kamatayon sa labawng sacerdote, nga gidihogan sa lana nga balaan.¹ (Numeros 35:22-25)

Aron ang mamumuno [Ratsach H7523] mokalagiw didto, nga **makapatay sa iyang isigkatawo nga wala kahibalo**, ug wala magdumot kaniya sa nangaging mga panahon; ug nga sa pagkalagiw ngadto sa usa niining mga

¹ Ang mga numero sa *bracket* nagtumong sa *Strong's Concordance numbering system*.

siyudad siya mabuhi.” (Deuteronomio 4:42)

Ikaduha, ang Dios nagsugo nga ang mga tawo nga nagbuhat ug ratsach kinahanglan nga mag-atubang sa *ratsach* - nagpasabut nga ang mga mamumuno kinahanglan patyon..

Bisan kinsa nga makapatay ug bisan kinsa nga tawo, ang mamumuno [ratsach H7523] **pagapatyon** [ratsach H7523] pinaagi sa baba sa mga saksi: apan ang usa ka saksi dili magasaksi batok kang bisan kinsa aron sa pagpatay kaniya. (Numeros 35:30)

Dili kini magpasabot nga ang mga mamumuno kinahanglang patyon. Apan sa unsang paagi posible nga ang Diyos makasugo sa mga butang nga gidili sa Napulo ka Sugo? Sa laktod nga pagkasulti, ang Dios makasugo sa bisan unsa nga matang sa kamatayon diha sa Kasulatan tungod kay ang Dios nagtinguha sa pagsiguro sa silot sa kamatayon (sa pagpadako sa sala) aron sa paghatag ug kaluoy ug grasya (Roma 5:20), dili sa pagpatay sa mga tawo. Palihog tan-awa ang pulyeto nga gitawag, Ang konbiksyon sa Sala o *Conviction of sin* ug sa Pagkamatarung o *Righteousness* para sa bug-os nga katin-awan niini.

Ikatulo, ang pulong muth [H4191], nga giingon sa artikulo nagpasabut nga hudisyal o ehekutibo nga pagpatay, sa Kasulatan gigamit sa paghulagway sa pagpatay. Gusto ni Saul nga supak sa balaod nga patyon si David:

Ug si Saul misulti kang Jonathan nga iyang anak nga lalake, ug sa tanan niyang mga sulogoon, nga ilang patyon si David. Apan si Jonathan ang anak nga lalake ni Saul nalipay pag-ayo kang David: ug si Jonathan misugilon kang David, nga nagaingon: Si Saul nga akong amahan nangita sa pagpatay kanimo: [muth H4191] busa karon, ako nangaliyupo kanimo, pagbantay sa imong kaugalingon hangtud sa pagkabuntag, ug pabilin sa tago nga dapit, ug tagoi ang imong kaugalingon.” (1 Samuelb 19:1-2)

Gisugo ni Saul ang supak sa balaod nga pagpatay sa mga pari:

Ug ang hari miingon sa mga magbalantay nga nanagtindog libut kaniya: Bumalik kamo, ug patya ang mga sacerdote ni Jehova; tungod kay ang ilang kamot usab uban kang David, ug tungod kay sila nahibalo sa diha nga siya mikalagiw, ug wala magpahayag niini kanako. Apan ang mga alagad sa hari

dili buot mobakyaw sa ilang kamot aron sa pagdasmag sa mga sacerdote ni Jehova. **Ug ang hari miingon kang Doeg: Liko ka, ug dasmagi ang mga sacerdote. Ug si Doeg ang Edomhanon miliso o miliko, ug iyang gidasmagan ang mga sacerdote, ug gipatay[muth H4191] niadtong adlaw ang kawaloan ug lima ka tawo nga nagsaput sa ephod nga lino.** (1 Samuel 22:17)

Ang pagpatay kang Isboset:

Kay sa pagsulod nila sa balay, siya mihigda sa iyang higdaanan sa iyang lawak nga higdaanan, ug ilang gisamaran siya, ug **gipatay[muth H4191]** siya, ug gipunggotan siya sa ulo, ug gikuha ang iyang ulo, ug milakaw sila latas sa kapatagan sa tibook gabii. (2 Samuel 4:7)

Gisugo ni Absalom ang supak sa balaod nga pagpatay sa iyang igsoon sa amahan nga si Amnon:

Karon si Absalom misugo sa iyang mga sulogoon, nga nagaingon: Timan-i ninyo karon sa diha nga ang kasingkasing ni Amnon magmalipayon tungod sa vino, **ug sa diha nga ako moingon kaninyo: Tigbasa si Amnon; unya patya[muth H4191] siya,** ayaw kahadlok: wala ba ako magsugo kanimo? pagmaisogon, ug pagmaisugon.” (2 Samuel 13:28)

Gipatay ni Atalia ang tanang anak sa hari gawas kang Joas:

Apan si Jehosheba, ang anak nga babaye ni hari Joram, igsoon nga babaye ni Ochozias, mikuha kang Joas ang anak nga lalake ni Ochozias, ug gikawat siya gikan sa taliwala sa mga anak nga lalake sa hari nga **gipamatay; [muth H4191]** ug ilang gitagoan siya, bisan siya ug ang iyang iwa, sa lawak nga higdaanan gikan kang Athalia, mao nga siya wala mapatay. (2 Hari 11:2)

Tan-awa ang hubad sa New King James:

Apan si Jehosheba, ang anak nga babaye ni hari Joram, igsoon nga babaye ni Ochozias, mikuha kang Joas ang anak nga lalake ni Ochozias, ug gikawat siya gikan sa taliwala sa mga anak nga lalake sa hari nga **gipamatay; [muth H4191]** ug ilang gitagoan siya ug ang iyang iwa sa lawak nga higdaanan, gikan kang Athalia, aron siya wala mapatay. (2 Hari 11:2)

Laing pagpatay gamit ang pulong muth ug ang hubad sa NIV:

Apan si Peka ang anak nga lalake ni Remalias, nga usa ka kapitan niya, nagluib batok kaniya, ug gitibas[H5221] kaniya, ug naghari sa iyang lawak. (2 Hari 15:25)

Bag-ong Internasyonal nga Bersyon:

Usa sa iyang mga punoan nga opisyal, si Pekah nga anak ni Remalia, nakigkunsabo batok kaniya. Nagdala ug kalim-an ka tawo sa Gilead, iyang **gipatay [H5221]** Pekahiah, uban kang Argob ug Arieah, sa kuta sa Palasyo sa hari sa Samaria. Busa **gipatay [muth H4191]** ... bi Pekahiah ug mipuli kaniya isip hari. (2 Hari 15:25)

Posible ba alang sa daotan ang gitawag nga matarong nga pagpatay sa usa ka tawo?

Ang daotan nagabantay sa matarung, Ug naninguha sa **pagpatay [muth H4191 kaniya]**. (Salmo 37:32)

Tungod kay siya [ang daotan] wala mahinumdom sa pagpakita ug kalooy, Kondili gilutos niya ang kabus ug hangul nga tawo, aron iyang **mapatay [muth H4191] bisan ang dugmok ug kasingkasing**. Ingon nga siya nahigugma sa panunglo, midangat kini kaniya: Ingon nga siya wala mahimuot sa panalangin, kini halayo gikan kaniya. (Salmo 109:16-17)

Si Jeremias nagpasidaan batok niadtong nagtinguha sa pagpatay kaniya:

Busa karon, ayohon ninyo ang inyong mga dalan ug ang inyong mga binuhatan, ug tumana ninyo ang tingog ni Jehova nga inyong Dios; ug si Jehova magabasul kaniya sa kadautan nga iyang gipamulong batok kaninyo. Mahitungod kanako, ania karon, ako ania sa inyong kamot: buhata kanako ang daw maayo ug angay kaninyo. Apan hibalo gayud ninyo, **nga kong patyon[muth H4191] ninyo ako, magadala kamo ug dugo nga inocente sa ibabaw sa inyong kaugalingon**, ug sa ibabaw niining ciudadara, ug sa ibabaw sa mga pumoluyo niini: kay sa pagkatinuod si Jehova nagpadala kanako nganhi kaninyo aron isulti kining tanan nga mga pulong sa imong mga igdulungog. (Jeremiah 26:13-15)

Mao nga ang pulong nga *muth* mahimo nga magamit sa pagpasabot sa

pagpatay (murder ug pagpatay (assignation) ug ang pulong nga *ratsach* mahimong gamiton alang sa aksidente nga kamatayon. Kini nagpamatuod nga bakak ang pag-angkon nga ang muth sa usa ka paagi alang lamang sa matarung nga pagpatay (killing) ug *ratsach* alang sa pagpatay (murder).

Katapusan, bisan unsa pa kini gihubit, ang pagpatay (murder) ug hudisyal nga pagpatay (killing) naggamit sa makamamatay nga puwersa. Ang paggamit ba sa kusog kabahin sa gingharian sa Dios?

Apan nagaingon ako kaninyo, nga dili kamo magbatok sa dautan; apan bisan kinsa nga mosagpa kanimo sa imong too nga aping, itahan usab kaniya ang pikas. (Mateo 5:39)

Gipakita ba kini ni Jesus isip bahin sa Iyang kinaiya? Ikaduha, kung ang hudisyal nga pagpatay bahin sa kinaiya sa Dios, nan kini kinahanglan nga gipadayag sa yutan-on nga kinabuhi ni Jesus. Apan bisan asa wala gipadayag nga Iyang gitimbang-timbang pag-ayo ang kinabuhi sa usa ka tawo ug unya misugo kanila sa pagpatay. Sa pagkatinuod, sukwahi ang Iyang giingon: "Kay ang Anak sa tawo wala moanhi sa paglaglag sa mga kinabuhi sa mga tawo, kondili sa pagluwas kanila." (Lucas 9:56). Si Jesus nagpatin-aw ug dugang mahitungod sa gingharian sa Dios:

Si Jesus mitubag, "Ang akong gingharian dili iya niining kalibutana: kon ang akong gingharian iya pa niining kalibutana, nan ang akong mga alagad makig-away unta, aron dili ako ikatugyan ngadto sa mga Judio: apan karon ang akong gingharian dili gikan dinhi." (Juan 18:36)

Si Kristo wala mag-ingon nga kon ang Iyang gingharian mikunsad niining kalibotana ang Iyang mga alagad mogamit ug kusog ug makig-away. Giklaro ni Jesus nga ang Iyang gingharian wala gimandoan sa kalibotanong mga sukdanan sa puwersa ug pagpamugos. Siya nag-ingon "kon ang akong gingharian iya pa niining kalibutana" nan Siya mogamit sa kalibutanong mga sumbanan, apan tungod kay ang Iyang gingharian dili iya niining kalibutana walay puwersa nga gamiton.

"Kon ang gingharian ni Kristo usa ka kalibutanon, gipatindog sa kalibutanon nga mga panglantaw, ug gidumala uban sa kalibutanon nga polisiya, ug mao ang

pagtubag sa pipila ka kalibutanon nga mga katuyoan, si Kristo aduna untay igo nga mga alagad taliwala sa mga Judeo, kinsa mipahayag alang kaniya, ug mga armas sa iyang pabor batok sa mga Romano; ang iyang kaugalingong mga tinunan dili motugot nga siya gitugyan ngadto sa mga kamot sa mga Judeo ni Judas; ni siya unta mobabag kanila sa pagsulay sa iyang pagluwas ... [Bisan pa niana] kini [ang gingharian sa Dios] dili motungha, ni mopadayon, ni kini gisuportahan sa kalibutanon nga mga baruganan, busa walay bisan usa sa mga paagi sa ibabaw ang gigamit." (*John Gill's Exposition of the Bible*)

Unsa nga tubag ang mahatag sa tawo nga nag-ingon sa Ginoo, "Pagapatyon ko kining magbubuhay sa daotan, nga nagsunod sa imong panig-ingnan sa Daang Tugon." Isulti ba sa ingon nga tawo, "Gisunod nimo ang sayup nga panig-ingnan, nga ang bahin sa Kasulatan dili alang kanimo nga sundon." Nakita ba nimo nga kini naghimo sa mga butang nga lisud kaayo?

Nanghinaut ko nga nakaabot ka sa usa ka punto diin imong makita nga ang dagkong mga kontradiksyon anaa sa kasulatan sa dihang atong tugotan ang atong kaugalingon sa pagtuo nga ang Dios naggamit sa makamatay nga puwersa ug nagawagtang sa mga tawo. Kon atong buhaton, nan kita gidapit sa pagluhod ug mangutana sa atong amahan kon unsaon pagpatin-aw kining dayag nga mga panagsumpaki. Ang Bibliya mopatin-aw nga tin-aw nga nagtudlo nga siya naggamit ug makamatay nga puwersa sa mga tawo, apan unya kon atong dawaton kini, kita adunay usa ka makalilisang nga panagbangi sa pagsulay sa pagpahiuyon sa tibuok Bibliya nga magkauban. Nagtuo ko nga andam na kita sa pagkalot sa atong tulo ka katapusang mga istorya.

Ang Pag-ihap sa Israel

Magsugod kita sa istorya kung aha giihap ni David ang Israel. Giunsa nato pagsabot ang mosunod nga bersikulo? Giunsa paglihok sa Dios si David sa pag-ihap sa Israel?

Ug usab ang kasuko sa **Ginoo** misilaob batok sa Israel, ug **iyang** gipalihok si David batok kanila sa pag-ingon, "Lakaw, numero ang Israel ug ang Juda."

(2 Samuel 24:1)

Kon atong basahon lamang kini nga tudling ug gipangayo ang usa ka yano nga pagbasa niini nga teksto, nan kita kinahanglan nga moingon nga ang Dios mismo ang nagtultol kang David sa pagbuhat niini aron nga 70,000 ka mga Israelinhon ang mapatay. Bisan kinsa nga naghunahuna nga tawo mangutana dayon kung giunsa kini nga ideya mohaum sa usa ka diyos nga nag-angkon nga gugma. Ang mga pulong niini nga tudling nagdapit kanato sa pagpangutana: Gibuhat ba gyud kini sa Dios?

Bisan pa, kadtong naningkamot sa pagtuon sa dugang makadiskobre sa *samang istorya* nga gi-recite sa 1 Cronicas 21:1, nga nagpadayag nga si Satanas gitugotan sa pagtintal kang David sa pag-ihap sa Israel

Ug si **Satanas** mibarog batok sa Israel, ug gihagit si David sa pag-ihap sa Israel. (1 Cronicas 21:1)

Gidapit dayon kita sa pagharmonya sa duha ka panghitabo. Naghinapos ba kita nga ang Diyos ug si Satanas nagtinabangay sa paghimo sa kalaglagan niining mga Israelinhon? Siyempre dili:

... Kay unsa nga panag-uban ang adunay pagkamatarong uban sa pagkadili-matarong? Ug unsa nga komunyon ang adunay kahayag sa kangitngit? Ug unsa ang kauban ni Kristo kang Belial [Satanas]? ... (2 Corinto 6:14-15)

Sa makausa pa, gidapit kami sa pagkalot sa lawom aron makit-an ang solusyon. Kini nga proseso nagsulay sa mga kasingkasing sa mga tawo aron mahibal-an kung sila nagtuo ba nga ang Diyos usa ka mahigugmaon nga amahan, usa ka nagpanuko nga maghuhukom, o usa ka mapintas nga malupigon. Kadtong makakita sa grasya sa mga mata sa Ginoo magbitay hangtod nga maharmonya nila ang mga panghitabo; Ang uban nagtuo lamang sa panagsumpaki ug nag-ingon nga ang Diyos mahigugmaon bisan samtang nagbuhat niining mga butanga. Sa katapusan, adunay mga nangita og kumpirmasyon alang sa ilang kaugalingon nga ang Dios usa ka malupigon, gibiyaaan ang pagpangita, ug gipahayag ang ilang hukom sa sayo pa sa imbestigasyon. Sa diha nga ang adlaw mosubang sa taas sa langit ang kabaw sa liso sa sulod niini malaya ubos sa

pressure sa dayag nga panagsumpaki.

Isip mga anak sa unang Adan, nakapanunod kita og pagtuo nga ang Diyos mapintas ug malupigon. Si Adan nakadawat niini nga impormasyon gikan kang Satanas. Mao kini ang hinungdan nga si Adan midagan ug mitago sa tanaman. Nahadlok siya nga patyon siya sa Dios tungod sa iyang sala, ug kini naghatag kang Satanas sa gahum kanato pinaagi sa kahadlok sa kamatayon.

Tungod kay ang mga bata mga umalambit sa unod ug dugo, siya usab sa iyang kaugalingon usab mikuha ug bahin sa mao gihapon; nga pinaagi sa kamatayon iyang laglagon siya nga adunay gahum sa kamatayon, nga mao, ang yawa; **ug luwason sila kinsa pinaagi sa kahadlok sa kamatayon ang tibuok nilang kinabuhi naulipon.** (Hebreohanon 2:14-15)

Giunsa pag-atubang sa atong Amahan kining mga bakak nga mga akusasyon batok kaniya nga nahisulat sa atong natural nga mga kasingkasing?

Dugang pa sa balaod nga misulod, nga ang sala mahimong modagaya. Apan diin ang sala midagsang, ang grasya mas daghan. (Roma 5:20)

Ang atong amahan maoy hinungdan nga daghan ang sala. Giunsa niya pagbuhat kini? Gipahinabo niya nga mosulod ang balaod. Unsaon pagbasa ug paghubad sa tawo niini nga balaod kon bahin kaniya?

Kay kon adunay usa ka tigpaminaw sa pulong, ug dili usa ka magtutuman, siya sama sa usa ka tawo nga nagtan-aw sa iyang natural nga nawong sa usa ka baso: kay siya nagtan-aw sa iyang kaugalingon, ug moadto sa iyang dalan, ug dihadiha makalimot sa unsa nga matang sa tawo siya. (Santiago 1:23-24)

Ang natural nga tawo nagbasa sa Pulong sa Diyos ug, samtang nagbasa siya, ang iyang natural nga mga hunahuna bahin sa Diyos daghan. Ang iyang natural nga mga hunahuna bahin sa Diyos ingon usa ka malupigon gipadako hangtod sa punto nga kinahanglan siyang mopili. Kon siya mahimong usa ka magtutuman sa Pulong, siya magsugod sa pagtan-aw sa usa ka lahi nga hulagway sa Dios nga sukwahi sa iyang natural nga mga hunahuna. Gitanyagan dayon siya sa higayon nga tugotan ang grasya nga modagaya, o moadto lang

sa iyang dalan ug kalimtan kung unsa siya nga matang sa tawo.

Ang Bibliya gisulat sa paagi nga tugotan ang natural nga mga hunahuna sa tawo nga motubo. Makaplagan niya sa iyang kaugalingon ang kumpirmasyon nga iyang gitinguha nga pamatud-an nga gigamit sa Diyos ang makamatay nga puwersa sa mga tawo ug gipuo o gipahawa sila. Kini nga pagtuo nagpalig-on sa mga hunahuna sa natural nga tawo ug nagpalapad niini. Kini nga pagtuo gihagit dayon sa pagpadayag sa kinabuhi ni Jesus, nga nagpaubos kanato samtang atong naamgohan o narealisar nga ang mga hunahuna nga atong gihuptan ug gitugotan nga motubo dili husto - nga kini ang atong kaugalingon nga sistema sa paghukom nga atong giplano ngadto sa Dios, ug kita kinahanglan nga maghinulsol ug matawo pag-usab ngadto sa Dios. Pagkamatarong, dili ang atong kaugalingong pagkamatarong.

Mao kini ang kahulogan sa Juan 16:8. Ang espiritu nagkonbikto kanato sa sala ug dayon sa pagkamatarong. Ang pagbalhin gikan sa usa ka posisyon ngadto sa lain nanginahanglan usa ka pakigbisog tungod kay ang unod nakiggubat batok sa espiritu. Apan kon ang kalag makakita sa gugma sa Diyos sa nawong ni Jesu-Kristo, kini mobiya sa unodnong ideya sa paggamit sa makapatayng puwersa ingong bahin sa Gingharian sa Diyos. Dinhi usa ka talagsaon nga butang. Kadtong nagkupert sa espada sa Pulong sa Dios adunay ilang "tigulang nga tawo" nga panglantaw (sa ilang sayop nga paagi sa pagtan-aw) sa Dios nga gipatay - sila mamatay pinaagi sa maong espada. (Roma 6:6; 2 Corinto 5:17; Efeso 4:22; Colosas 3:9). Samtang kadtong nagpabilin sa posisyon sa tigulang ug nanalipod sa paggamit sa Dios sa literal nga espada mamatay sa maong espada. Kay ang tanan nga mokuha sa espada mamatay pinaagi sa espada. (Mateo 26:52). Kitang tanan mamatay pinaagi sa pipila ka espada. Asa ka mamatay?

Busa giunsa pagtintal ni Satanas si David? Si David nahimong mapahitas-on. Ang pag-ihap sa mga tawo magtultol sa Israel sa pagsalig sa ilang kusog sa gidaghanon, imbes sa buhi nga Dios.

Sa unsang paagi gipalihok ang Diyos batok kang David? Si David milakaw gikan

sa ilawom sa panalipod nga koral sa Diyos. Ang kasuko sa Diyos batok kang David wala gipakita sa kalibotanong mga sukdanan sa puwersa ug pagpamugos, kondili pinaagi sa dili pagpugos kang David nga magpabilin sulod sa koral. Iyang gitugotan si David sa paglatagaw ug pag-ani sa natural nga mga resulta sa iyang kaugalingong pagpili.

Si David wala mag-inusara niining espiritu sa garbo mahitungod sa nagtubo nga gahum sa Israel. Ang Dios nagduaw sa kadautan sa ilang mga katigulangan nga nangayo ug “usa ka hari sa paghukom kanato sama sa tanang ubang mga nasod.” (1 Samuel 8:5). Gitugotan sa Dios ang ilang hangyo ug unya sa ulahi mipadayag, “Gihatagan ko ikaw ug usa ka hari sa akong kasuko.” (Oseas 13:11). Gihatagan niya sila ug usa ka hari sumala sa tinguha sa ilang kaugalingong kasingkasing ug gipasagdan ang makadaot nga dalan niini nga pagpili.

Bisan pa nga ang Ginoo nagpasidaan kang David pinaagi kang Joab, ang panalipod gikuha gikan kang David sa ingon nagtugot kang Satanas og dugang nga agianan sa pagtintal kang David. Si David misukol sa mga pag-aghat sa Espiritu ug mipili hinuon sa pagsunod sa iyang kaugalingong mapahitas-on nga dalan, ug sa pagbuhat niini, si Satanas nakahimo sa pagguba sa koral sa mga anghel nga naglibot sa Israel. Ania ang proseso kon sa unsang paagi moabut ang mga paghukom:

Dili ka moyukbo sa imong kaugalingon ngadto kanila, ni mag-alagad kanila: kay ako ang Ginoo nga imong Dios usa ka abughoan nga Dios, nga **nagduaw sa kasal-anan sa mga amahan sa mga anak ngadto sa ikatulo ug ikaupat nga kaliwatan kanila nga nagdumot kanako**; Ug nagpakita sa kalooy ngadto sa liboan kanila nga nahigugma kanako, ug nagtuman sa akong mga sugo. (Exodo 20:5-6)

Pagtipig ug kaluoy sa linibo, pagpasaylo sa kasal-anan ug kalapasan ug sala, ug kana dili gayod maklaro ang sad-an; **Pagbisita sa kadautan sa mga amahan sa mga anak, ngadto sa ikatulo ug sa ikaupat nga kaliwatan.** (Exodo 34:7)

Ang Kamatay mao ang Pirma sa Kaaway

Mao nga ang Ginoo **nagpadala [H5414]** usa ka kamatay sa Israel gikan sa kabuntagon bisan hangtod sa oras nga gitakda: ug didto namatay ang mga tawo gikan sa Dan bisan hangtod sa Beersheba kapitoan ka libo ka mga tawo. (2 Samuel 24:15)

Ang pulong alang sa gipadala mao ang tinuod nga *Nathan*, nga nagpasabot sa paghatag ug usahay *mohunong o pagatugyan*. Matikdi pag-ayo ang mosunod nga bersikulo nga may kalabotan sa kamatay nga may kalabotan sa pakigsaad sa Diyos.

Ug ako magadala ug usa ka espada diha kaninyo, nga magapanimalos sa panag-away sa akong tugon: ug sa diha nga kamo magtigum sa tingub sulod sa inyong mga ciudad, ipadala ko ang kamatay sa taliwala ninyo; Ug kamo **itugyan [H5414]** ngadto sa kamot sa kaaway. (Levitico 26:25)

Dinhi gihubad si Nathan nga gitugyan o gihatud. Timan-i pag-ayo ang kataposang bahin sa bersikulo. ang pulong ug gisuplay sa mga maghuhubad, sa ingon kini dali nga mabasa:

Ipadala ko ang kamatay sa taliwala ninyo; kamo **itugyan [H5414]** ngadto sa kamot sa kaaway.

Kini nagpasabot nga ang kamatay moabut tungod kay sila gitugyan ngadto sa kaaway.

Siya nga nagpuyo sa tago nga dapit sa Labing Halangdon magpabilin ubos sa landong sa Makagagahum. Magaingon ako bahin sa Ginoo, Siya mao ang akong **dalangpanan** ug akong **kuta o fortress**: Ang akong Dios; Diha kaniya mosalig ko. **Sa pagkatinuod iyang luwason ka gikan sa lit-ag sa magbalantay, ug gikan sa sabaan nga kamatay.** (Salmo 91:1-3)

Si Satanas ang gitugotan sa paglaglag niining mga tawhana. Ang Dios usa ka "dalangpanan" gikan sa mga kamatay; Dili siya ang nagdala sa kamatay. Si

Satanas mitindog ug gitugotan sa pagtintal kang David tungod lamang kay si David wala magbuhat sumala sa kabubut-on sa Dios. Sa dihang si David nagpadaog niini nga tentasyon, kini naghatag kang Satanas ug labaw nga agianan ngadto sa Israel ug siya gitugotan sa pagdala sa kamatay sa ilang taliwala. Apan kini wala magpatin-aw sa bahin mahitungod sa anghel nga mihampak sa mga Israelinhon:

Ug sa diha nga ang anghel mituy-od [H7971 papahawaa, hubari] ang iyang kamot sa Jerusalem aron sa paglaglag niini, ang Ginoo naghinulsol kaniya sa kadautan, ug miingon sa anghel nga naglaglag [H7483 gisalikway, nawala] Ang mga tawo, "Igo na kini: Pabilin karon sa imong kamot." Ug ang anghel sa Ginoo diha sa giukanan ni Arauna nga Jebusehanon. Ug si David namulong ngadto sa Ginoo sa dihang iyang nakita ang anghel nga mihampak sa mga tawo, ug miingon, "Lo, ako nakasala, ug ako nagbuhat ug daotan: apan kini nga mga karnero, unsay ilang nabuhat? Himoa nga ang imong kamot, ako nag-ampo kanimo, nga batok kanako, ug batok sa balay sa akong amahan." (2 Samuel 24:16-17)

Ang 1 Cronicas 21:16 naghulagway sa talan-awon niining paagiha:

Ug giisa ni David ang iyang mga mata, ug nakita ang anghel sa Ginoo nga mitindog sa taliwala sa yuta ug sa langit, nga adunay usa ka espada nga gibunlot sa iyang kamot nga gituy-od sa Jerusalem. Unya si David ug ang mga kadagkoan sa Israel, nga nagbisti sa sako nga panapton, mihapa sa ilang mga nawong.

Si Satanas mao ang ahente nga nagdala sa kamatay, apan unsa kini nga espada nga gituy-od sa anghel sa Ginoo sa Jerusalem? Unsa ang espada nga gigamit sa Anak sa Dios?

Ang espada sa Anak sa Dios

Ug siya adunay sa iyang tuo nga kamot sa pito ka mga bituon: ug **gikan sa iyang baba ang usa ka mahait nga duha ka sulab nga espada:** ug ang iyang panagway ingon sa nagsidlak sa adlaw sa iyang

kusog. Ug sa dihang nakita ko siya, mihapa ako sa iyang tiilan nga patay na. Ug iyang gitapion ang iyang tuong kamot kanako, nga nag-ingon ngari kanako, “Ayaw kahadlok; Ako ang una ug ang katapusan...” (Pinadayag 1:16-17)

Atong makita ang reaksyon ni apostol Juan sa dihang iyang nakita ang panagway sa Anak sa Dios ug sa espada nga migawas sa iyang *baba*. Unsa kana nga espada?

Kay ang pulong sa Dios maabtik, ug gamhanan, ug mas hait pa kay sa bisan unsa nga duha ka sulab nga espada, nga motusok bisan sa **pagbahinbahin** sa kalag ug espiritu, ug sa mga lutahan ug utok, ug usa ka **masinabuton** sa mga hunahuna ug katuyoan sa kasingkasing. (Hebreohanon 4:12)

Aduna ba kitay pananglitan kon sa unsang paagi kini nga espada gigamit ni Kristo? Matikdi kining mga pulong nga gisulti ni Jesus:

“Ayaw paghunahuna nga mianhi ako aron sa pagpadala ug kalinaw sa yuta: **Wala ako moanhi aron magpadala ug kalinaw, kondili espada.** Kay mianhi ako aron sa pagbutang ug usa ka tawo nga magkalahi batok sa iyang amahan, ug ang anak nga babaye batok sa iyang inahan, ug ang umagad nga babaye batok sa iyang ugangan nga babaye. Ug ang mga kaaway sa usa ka tawo mahimong sila sa iyang kaugalingong panimalay.” (Mateo 10:34-36)

Gihulagway ni Lucas kini nga espada nga "dibisyon" pinaagi sa "kalayo."

“**Ako mianhi aron sa pagpadala ug kalayo sa yuta;** Ug unsa ako, kung kini nagdilaab na? Apan ako adunay usa ka bautismo nga pagabautismohan; Ug naunsa ko nga gikugihan hangtod nga kini matuman! **Ibutang ta nga mianhi ako aron sa paghatag ug kalinaw sa yuta? Sultihan ko ikaw, dili; apan hinoon pagkabahin:** kay gikan karon adunay lima sa usa ka balay nga gibahin, tulo batok sa duha, ug duha batok sa tulo. Ang amahan pagabahinon batok sa Anak, ug sa Anak batok sa Amahan; ang inahan batok sa anak nga babaye, ug ang anak nga babaye batok sa inahan; ang ugangan nga babaye batok sa iyang umagad nga babaye, ug ang umagad nga babaye batok sa iyang ugangan nga babaye. (Lucas 12:49-53)

John Gill misulat:

“ ‘Mianhi ako, dili sa pagpadalag kalinaw, kondili espada.’ Pinaagi sa ‘espada’ mahimong magpasabot sa ebanghelyo, nga mao ang paagi sa pagbahin ug pagbulag sa mga tawo ni Kristo gikan sa mga tawo sa kalibotan, ug gikan sa ilang mga prinsipyo ug mga buhat, ug usa ka relasyon gikan sa lain; Ingon usab sa mga pagkabahinbahin, mga panagsumpaki, ug mga paglutos nga mitumaw gikan niini: dili nga kini mao ang katuyoan ug laraw ni Kristo, sa pag-anhi sa kalibutan, sa pagpukaw ug pagdasig sa ingon nga mga butang: Apan kini, pinaagi sa malisya ug pagkadautan sa mga tawo, sa katapusan mao ang epekto ug sangputanan sa iyang pag-anhi; Tan-awa ang Lucas 12:51 diin, imbes nga usa ka ‘espada’, kini mao ang dibisyon’; Tungod kay ang espada nabahinbahin, sama sa espada sa espiritu, ang pulong sa Dios.” (*Ang eksposisyon ni John Gill sa Bibliya*).

Ang nagdilaab nga espada nga gikan sa baba ni Kristo mao ang ebanghelyo. Kung unsa ang imong reaksyon sa kana nga ebanghelyo nagdepende kung giunsa nimo pag-ila ang Dios. Mopakita ba siya kanimo nga putli ug maloloy-on, o magpakita ba siya nga padung? Nasinati ba nimo ang ebanghelyo nga nagpagahi sa imong kasingkasing, o ang imong kasingkasing nagpagahi ba sa ebanghelyo?

Kay kita alang sa Dios usa ka matam-is nga kahumot ni Kristo, diha kanila nga naluwas, ug diha kanila nga mahanaw: sa usa kita ang kahumot sa kamatayon ngadto sa kamatayon; Ug sa uban ang lami sa kinabuhi hangtod sa kinabuhi. (2 Corinto 2:15-16)

Ang nagdilaab nga espada mahimong itandi sa latigo ni Jesus nga gigamit sa paghinlo sa templo sa tanan nga mga kurakot nga mga lider sa relihiyon ug sa ilang mga nagkunsabo nga mga tig-ilis sa salapi o *money changers* nga nagpasipala sa tinuod nga kinaiya sa Dios pinaagi sa paglimbong sa mga tawo, nga naghimo sa Dios nga makita nga sama kanila (Salmo 50:16-21) – Usa ka lisud nga negosyador nga naghatag mga panalangin baylo sa usa ka butang nga adunay bili.

Bisan dinhi walay gipakita nga kapintasan sa bahin ni Jesus; Kay “wala siyay

gihimong kapintasan ” mipahayag ang propeta sa karaan (Isaias 53:9). Si Jesus wala gayud mohampak ni bisan kinsa, ug kadto lamang adunay gikondena sa kaugalingon nga konsensya ang nahadlok ug milayas. Sila midagan tungod sa kahadlok, dili tungod kay sila naigo. Apan, ang minahal nga gagmay nga mga bata nga nakasaksi sa panghitabo wala mahadlok ug nagsugod sa pag-awit og mga pagdayeg sa Dios, samtang ang mga buta ug bakol nagpabilin ug naayo. (Tan-awa, Mateo 21:12-16; Juan 2:13-17).

Nahibal-an namo sa tinuud nga gitamay ni Jesus ang paggamit sa literal nga kalayo ug ang pisikal nga espada aron masunog, baldado ang mga nakasala.

Ug nahitabo, sa diha nga ang panahon miabut nga siya kinahanglan nga dawaton, siya lig-on nga mipahiluna sa iyang nawong sa pag-adto sa Jerusalem, ug nagpadala sa mga mensahero sa atubangan sa iyang nawong: ug sila nangadto, ug misulod ngadto sa usa ka balangay sa mga Samariahanon, aron sa pag-andam alang kaniya. Ug sila wala modawat kaniya, tungod kay ang iyang nawong ingon nga siya moadto sa Jerusalem. Ug sa diha nga ang iyang mga tinun-an nga si Santiago ug si Juan nakakita niini, sila miingon, “Ginoo, ikaw ba nga kami nagsugo sa kalayo sa pagkanaog gikan sa langit, ug pagaut-uton sila, sama sa gibuhat ni Elias?” Apan siya milingi, ug gibadlong sila, ug miingon, “Wala ka mahibalo kon unsa ka matang sa espiritu. Kay ang Anak sa tawo wala moanhi aron sa paglaglag sa kinabuhi sa mga tawo, kondili sa pagluwas kanila.” Ug nangadto sila sa laing baryo. (Lucas 9:51-56)

Sa dihang nakita sa mga naa sa palibot ni Jesus ang hapit na mahitabo, nangutana sila, ‘Ginoo, sulogon ba namo ang among mga espada?’ Unya gihampak sa usa kanila ang sulugoon sa hataas nga saserdote, nga giputol ang iyang tuo nga dalunggan. Apan si Jesus miingon, ‘Wala na niini!’ Busa iyang gihikap ang dalunggan sa samara ug giayo siya. (Luke 22:49-51, *International Standard Version*)

Alang niadtong 70,000 ka tawo nga nag-atubang sa kasuko sa tiglaglag, ang espiritu sa Diyos miduol kanila uban ang halawom nga kombiksyon sa sala aron sila maghinulsol. Ang buhat sa pagdala ngadto sa paghinulsol dinalian tungod kay kon sila magdumili sa pagpatalinghug sa buhat sa espiritu sila hingpit nga

dili kapuy-an ug moatubang kang Satanas nga tiglaglag. Sama sa mga tawo sa paghinlo sa templo, sila mikalagiw gikan sa presensya sa Dios. Sa kaso sa 70,000, sila nagdali gikan sa presensya ni Jesus diretso sa naghulat nga mga bukton ni Satanas nga nagputol kanila sa kamatay. Mahimo unta silang maghinulsol sa ilang mga sala ug makadawat sa kapasayloan sa Dios, apan midagan sila gikan sa iyang presensya ug ang kamatayon mao ang resulta.

Kini nga proseso parehas ra sa giingon sa Dios nga iyang buhaton sa mga Canaanhon:

Ipadala ko ang akong kahadlok sa imong atubangan, ug laglagon ang tanan nga mga tawo nga imong adtoan, ug paabuton ko ang tanan nimo nga mga kaaway nga motalikod kanimo. Ug ipadala ko ang mga trumpeta sa imong atubangan, nga magapapahawa sa Hivhanon, sa Canaanhon, ug sa Hitihanon, gikan sa imong atubangan. (Exodo 23:27-28)

Ang pagpadala sa kahadlok mao ang kombiksion sa sala nga hinungdan sa kalisang sa mga daotan. Ang mga trumpeta mao ang mga tunok sa sad-an nga konsinsya nga gisakit sa sala. Kini nga mga tusok nagpalayas kanila gikan sa presensya sa Dios ug ngadto sa mga kamot sa kaaway. Apan kon sila naghinulsol ug nahimong gagmay nga mga bata, sila tingali naluwas. Dili tanan mibiya sa templo, apan ang tanan mibati sa espada.

Busa atong makita diha sa istorya sa pag-ihap sa Israel nga, sa kataposang paningkamot sa pagkab-ot niadtong nahulog ngadto sa mga kamot ni Satanas, ang espiritu sa Dios miduol kanila ug nagtinguha sa paghinlo sa ilang mga kasingkasing sa sala aron sila maluwas. Sa dihang mibalibad sila, gilitok ni Jesus ang makapasubo nga mga pulong: “Ang imong balay nahibilin kanimo nga biniyaan.” Ang pulong alang sa espada sa Hebreohanon sa tinuud nagpasabut nga hulaw o pagkauga, ug sa diha nga ang kalag hingpit nga misukol kang Kristo adunay usa ka hulaw o pagkauga sa iyang espiritu. Ang iyang espiritu mao ang kinabuhi, ug sa diha nga kini isalikway aron adunay hulaw o pagkauga sa espiritu, unya ang kamatayon sa dili madugay mosunod.

Hunahunaa usab nga kontrolado ni Satanas ang mga kasingkasing niining mga

tawhana. Si Kristo nangita sa usa ka katapusang higayon aron maabot sila. Determinado si Satanas nga dili mawad-an sa iyang tukbonon, mao nga sa dihang ang kasingkasing sa tawo midumili sa pagsulod ni Kristo, si Satanas nagtinguha sa pagsiguro niini nga mga kalag pinaagi sa pagkuha sa ilang mga kinabuhi imbes nga magpameligro sa ilang paghinulsol sa ilang mga sala. Wala kita mahibalo sa eksaktong mga detalye sa kaso apan ang mga prinsipyo dili lisud sundon.

Ang sumbong gipataas, "Gi-espirituhanon nimo ang mga teksto sa Kasulatan." Gigamit sa Bibliya ang pulong nga espada ug kinahanglan nato kini nga literal nga dawaton. Una, ang kamatay maoy nakapatay sa mga tawo. Wala sila mamatay pinaagi sa pisikal nga espada gikan sa anghel. Ikaduha, gikinahanglan nga dad-on nato ang tanan nga atong mahimo ug dayon maporma ang atong konklusyon.

Sa dihang ang mga tawo nangamatay tungod sa kamatay, ang espada nga gihisgotan nga anaa sa kamot sa anghel kadalasan adunay laing katuyoan. Ang Bibliya nagsulti kanato mahitungod sa espada nga gigamit ni Kristo sa daghang mga dapit, ug kana nga espada makita nga mogawas sa iyang baba, sa ingon kini mao ang "Espada sa Espiritu, nga mao ang Pulong sa Dios." (Efeso 6:17).

Among gihulagway kung giunsa pagbunal sa anghel ang mga tawo sa espada ug namatay pa tungod sa kamatay. Ang espada mao ang pulong sa Dios nga nagkonbikto sa mga tawo. Mao kini ang paagi nga gihampak sila sa anghel sa Ginoo. Nagdumili sila nga mamatay sa kaugalingon pinaagi niini nga espada ug busa gibiyaan sila sa Espiritu sa Dios, ug ang tiglaglag mikuha sa ilang mga kinabuhi. Kini hingpit nga nahiuyon sa kung unsa ang gisulti sa inspirasyon bahin sa kasuko ug paghukom sa Dios. Ang kasuko ug paghukom sa Dios dili mosukol sa pagpahamtang ug kadaot sa pagpugos, apan sa paghilak nga naghatag sa tawo sa iyang hakog nga gitinguha. Matikdi kon giunsa paghubit ni Pablo ang kasuko sa Dios sa iyang unang sulat ngadto sa mga taga-Roma:

(16-18) Kay wala ako maulaw sa **ebanghelyo ni Kristo**: kay kini mao ang gahum sa Dios ngadto sa kaluwasan sa matag usa nga mituo; sa Judio una, ug usab sa Griyego. **Kay anaa ang pagkamatarung sa Dios nga gipadayag**

gikan sa pagtuo ngadto sa pagtuo: Ingon sa nahisulat, 'Ang matarung mabuhi pinaagi sa pagtuo.' **Kay ang kasuko sa Dios** gipadayag gikan sa langit batok sa tanang pagkadlili-diosnon ug pagkadili matarung sa mga tawo, nga naghupot sa kamatuoran sa pagkadili-matarong...

(24) Busa **gitugyan** usab sila sa Dios **ngadto sa kahugawan pinaagi sa mga pangibog sa ilang kaugalingong mga kasingkasing**, sa pagpakaulaw sa ilang kaugalingong mga lawas tali sa ilang kaugalingon ...

(26) Tungod niini nga hinungdan ang **Dios mitugyan kanila ngadto sa dautang mga pagbati** ...

(28-32) Ug bisan pa nga dili sila ganahan nga magpabilin sa Dios sa ilang kahibalo, **gitugyan sila sa Dios ngadto sa usa ka salawayon nga hunahuna**, sa pagbuhat niadtong mga butang nga dili kombyente o sayon; nga napuno sa tanan nga pagkadili-matarong, pakighilawas, pagkadautan, kahakog, pagkadaotan; puno sa kasina, pagpatay, debate, panglimbong, pagkadaotan; mga tihunghong, mga paglibak, mga nagdumot sa Dios bisan pa mapahitas-on sa mga ginikanan, walay salabutan, mga tigbungkag sa pakigsaad, walay natural nga pagmahal, dili mapugngan, walay kaluoy: kinsa nakahibalo sa paghukom sa Dios, nga sila nga naghimo sa maong mga butang takus sa kamatayon, dili lamang sa pagbuhat sa mao usab, apan adunay kalipay diha kanila nga nagbuhat kanila.

Kinahanglan nga mag-amping kita nga dili pugson ang usa ka literal nga paghubad sa kasulatan kung gituyo ang simbolismo. Mao kana ang gibuhat sa mga tigpaminaw kang Jesus sa dihang siya miingon nga sila kinahanglan nga mokaon sa iyang unod ug moinom sa iyang dugo. Ang mga tawo nga naminaw nagdumili sa pagsulay sa pagdiskobre sa iyang mas lawom nga simbolikong kahulogan, sa baylo nagkuha sa literal nga kahulogan nga gisabot nga hilabihan ka bayolente ug dili natural.

Unya si Jesus miingon kanila, "Sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, magaingon ako kaninyo, gawas kon kamo mokaon sa unod sa Anak sa tawo, ug moinom sa iyang dugo, kamo walay kinabuhi diha kaninyo. Kinsa ang mokaon sa akong unod, ug moinom sa akong dugo, adunay kinabuhing dayon; Ug banhawon ko siya sa kataposang adlaw. Kay ang akong unod karne gayud, ug ang akong dugo mainom gayud." (Juan 6:53-55)

Ang tubag sa kadaghanan mao ang mosunod:

Sukad niadtong panahona daghan sa iyang mga tinun-an ang mibalik, ug wala na maglakaw uban kaniya. (Juan 6:66)

Uban niini nga mga prinsipyo sa hunahuna, mobalhin kita sa sunod nga istorya diin ang usa ka anghel mibunal sa 185,000 ka mga sundalo sa Asiria.

Ang Kalaglagan sa Kasundalohan sa Asiria.

Ug nahitabo niadtong gabhiona, nga ang manolonda sa Ginoo migula, ug mibunal o mihampak sa kampo sa mga taga-Asiria ug usa ka gatus ka mga kuta ug lima ka libo: ug sa diha nga sila mibangon sa sayo sa buntag, ania karon, silang tanan mga patayng lawas. (2 Hari 19:35)

Matikdi nga nag-ingon nga ang anghel sa Ginoo mibunal o mihampak kanila ug sa pagkabuntag nakit-an sila nga patay na. Wala kini nag-ingon nga gihampak sila sa anghel sa Ginoo hinungdan nga namatay sila dayon. Samtang nagpadayon kita sa pagtandi sa Kasulatan, atong makita nga kining mga tawhana gihampak sa usa ka labaw sa kinaiyahan nga kalisang. Kini nga kalisang mao ang kombiksyon sa sala diha sa kalag samtang ang espiritu nagtinguha sa pagdala kanila ngadto sa paghinulsol ug pagpabalik kanila gikan sa ilang mga dautang binuhatan. Sa diha nga kini nga espada mahulog, kini hinungdan sa mga sundalo nga mahulog ingon nga mga patay nga mga tawo. Itandi kini sa panahon sa pagkabanhaw ni Kristo:

ug, ania karon, dihay dakung linog: kay ang **manolonda sa Ginoo mikunsad gikan sa langit**, ug miduol ug miligid sa bato gikan sa pultahan, ug milingkod sa ibabaw niini. Ang iyang panagway sama sa kilat, ug ang iyang bisti maputi sama sa niyebe: **ug tungod sa kahadlok kaniya ang mga magbalantay nangurog, ug nahimong mga patay nga tawo.** (Mateo 28:2-4)

Nahibaluan nato nga ang mga soldado nga nagbantay sa lubnganan ni Jesus wala mamatay sa ilang kalisang kay nakasumbong sila sa mga lider sa mga Judiyo.

Ug sa diha nga sila nagpundok uban sa mga anciano, ug nakigtambag, sila mihatag ug dako nga salapi ngadto sa mga sundalo, nga nag-ingon, “Ingna, ang iyang mga tinun-an mianhi sa gabii, ug gikawat siya samtang kami nangatulog. Ug kung kini moabut sa mga igdulungog sa Gobernador, kami magdani kaniya, ug magsiguro kanimo. Busa ilang gikuha ang salapi, ug gibuhat ang ingon sa gitudlo kanila: ug kini nga panultihon kasagarang gireport sa mga Judio hangtod niining adlawa. (Mateo 28:12-15)

Sa diha nga nakita sa matarong nga si Daniel ang anghel nga si Gabriel, naghapa sia sa iyang tiilan ingon nga patay na, ug gipalig-on siya ni Gabriel sa pagtindog sa iyang presensia.

Busa ako gibiyaan nga nag-inusara, ug nakakita niining dako nga panan-awon, ug walay nagpabilin nga kusog kanako: **tungod sa akong kaanyag [kaayohan, ang himaya] nahimo nga pagkadunot, ug wala ako nagpabilin nga kusog.** Apan nadungog ko ang tingog sa iyang mga pulong: ug sa pagkadungog ko sa tingog sa iyang mga pulong, **unya ako diha sa halawom nga pagkatulog sa akong nawong, ug ang akong nawong paingon sa yuta.** Ug, tan-awa, usa ka kamot ang mihikap kanako, nga nagpatindog kanako sa akong mga tuhod ug sa mga palad sa akong mga kamot. Ug siya miingon ngari kanako, “O Daniel, usa ka tawo nga hilabihan nga hinigugma, sabta ang mga pulong nga akong gisulti kanimo, ug tindog nga matul-id: kay alang kanimo ako gipadala karon.” **Ug sa diha nga siya misulti niini nga pulong ngari kanako, ako mitindog nga nagkurog.** (Daniel 10:8-11)

Sa presensya sa balaang anghel, ang tinuod nga kamatuoran sa tawhanong makasasala nga kinaiya ni Daniel nabutyag; Ang iyang kahawod o kinaiya gipadayag nga dunot pa kon itandi sa anghel. Sa Ezequiel 14:14 ug 14:20 si Daniel, uban kang Noe ug Job, nga gigamit sa Diyos ingong panig-ingnan sa pagkamatarong, nga nagpasabot nga siya usa sa labing matarong nga mga tawo nga nabuhi sukad. Kon ang maong balaan nga tawo dili makabarog atubangan sa usa ka anghel, unsay atong isulti alang sa mga daotan?

Sa diha nga ang lawas makadawat sa usa ka makalilisang nga kahadlok, ang immune system gibutang sa ilalum sa grabe nga pressure, ug kung kini

gipadayon sa taas nga panahon, ang lawas magsugod sa pagkaguba. Hinumdumi, kini dili ordinaryo nga mga makasasala; Sila mga brutal ug walay kaluoy nga mga sundalo nga nakapatay sa daghang mga tawo sa daghang mga kampanya, nga nagwagtang sa tibuok nga mga nasud. Sa dihang nakonbikto o nakonbiktar sila sa sala, ang ilang kahadlok ug pagkasad-an lagmit o kadalasan talagsaon, ilabina kon wala sila motuo sa kaluoy, paghinulsol, ug pagpasaylo.

Human makita sa 185,000 ka sundalo ang anghel sa Ginoo, ang ilang mga lawas ug hunahuna anaa sa huyang nga kahimtang sa kakurat nga sila nahimong daling mataptan sa sakit. Ang istoryador nga si Josephus nagpatin-aw sa sunod nga nahitabo.

“Karon sa pagbalik ni Senakerib gikan sa iyang gubat sa Ehipto ngadto sa Jerusalem, iyang nakaplagan ang **iyang kasundalohan ubos sa Rabsake nga iyang heneral nga anaa sa kapeligrohan [sa usa ka hampak], kay ang Dios nagpadala ug usa ka kamatay nga kasamok sa iyang kasundalohan; Ug sa labing unang gabii sa paglikos, usa ka gatus ka kwatro ug lima ka libo, uban sa ilang mga kapitan ug mga heneral, ang nangaguba/nangalaglag.** Busa ang hari diha sa usa ka dako nga kalisang ug sa usa ka makalilisang nga kasakit niini nga katalagman; Ug tungod kay sa hilabihan nga kahadlok alang sa iyang tibuok nga kasundalohan, siya mikalagiw uban sa nahibilin sa iyang mga pwersa ngadto sa iyang kaugalingong gingharian, ug ngadto sa iyang siyudad sa Nineve; Ug sa diha nga siya mipuyo didto sa makadiyot, siya maluibon nga giatake, ug namatay pinaagi sa mga kamot sa iyang mga magulang nga mga anak nga lalaki, si Adramlech ug Seraser, ug gipatay sa iyang kaugalingong templo, nga gitawag ug Araske.” (Josephus, *Antiquities of the Jews* Book 10 Kapitulo 1, Section 5).

Ang labaw sa kinaiyahan nga kalisang nga nasinati sa mga sundalo tungod lamang sa pagkaamgo sa ilang pagkadautan sa pag-abut sa presensya sa usa ka balaang anghel. Ang anghel dili kinahanglan nga hampakon sila, kinahanglan ra niya nga magpakita sa ilang atubangan. Ang ilang kaugalingon nga mga sala ug ang pagbati sa pagkasad-an nga diha-diha dayon miabut kanila nga nakahatag kanila og usa ka makalilisang nga kahadlok. Ang ilang pagdumili sa pagtubag sa kombiksyon sa sala uban sa paghinulsol hinungdan nga ang Espiritu sa Dios mibiya kanila, nga nagbilin kanila nga walay panalipod - ug usa ka hampak nagsugod sa pagkaylap sa tibuok kampo.

Ang uban tingali makiglalis, bisan unsa pa kini nahitabo, ang anghel nagpakita ug ang resulta mao nga sila namatay. Gitubag sa Dios ang pag-ampo sa iyang katawhan sa pagpanalipod sa siyudad. Mahimo niyang hampakon ang iyang gusto pinaagi sa espada sa espiritu. Anaa kanato nga mga tawo kung unsa ang atong reaksyon niini. Ang uban naghinulsol (unsay gilauman sa Dios nga mahitabo. Dili niya mapugos ang atong kabubut-on), ang uban mokalagiw sa kalisang, apan alang sa uban kini mahimong hinungdan sa kamatayon - depende sa atong kaugalingong pagsabut sa Dios, sa pagkasad-an ug hustisya, ug sa mga kahimtang sa palibot sa atong palibot.

Kung gisultihan ko ikaw sa pagkonbikto o konbiktar sa kamatuoran bahin sa pipila ka daotan nga imong nahimo. "Ang imong sala daotan ug moresulta sa makadaot nga mga sangputanan." Kung mahadlok ka, mag-*hyperventilate*, ug atake sa kasingkasing, gipatay ko ba ikaw? O ang imong reaksyon ba ang nakapatay kanimo, labi na kung mahimo ka nga naghinulsol ug nakapahulay sa walay katapusan nga pagpasaylo sa Diyos?

Hunahunaa usab nga ang Dios mao ang tinubdan sa kinabuhi, ug pinaagi sa pag-atake kaniya imong giatake ang imong tinubdan sa kinabuhi - nga mao ang gibuhay sa mga Asiria, direkta nga gusto nga laglagon ang Dios - busa ang anghel sa Ginoo sa tinuod naningkamot sa pagkonbikto o konbiktar kanila sa ilang sayop aron dili nila malaglag ang ilang kaugalingon sa ilang mga kaugalingon. mga paningkamot, apan nagdumili sila sa pagpangita og "grasya sa mga mata sa Ginoo" (Genesis 6:8) ug nahurot.

Kita nasayud nga sa ikaduhang pag-anhi ang mga daotan pagaut-uton sa espiritu sa baba ni Kristo ug malaglag sa kahayag sa iyang pag-anhi (2 Tesalonica 2:8). Kini nagpasabot sa usa ka pagpadayag sa kinaiya ni Kristo nga nagpahinabog makalilisang nga pagsakit sa makasasala. Ang pagsakit moabut tungod kay ang makasasala nagdumili sa paghinulsol. Gipakyas sila sa ilang mga kasingkasing tungod sa kahadlok. (Lucas 21:26). Ang usa ka paghulagway niini nga proseso girekord sa libro sa 2nd Esdras gikan sa Apokripa.

Apan ako lamang ang nakakita nga siya mipagawas sa iyang baba ingon nga kini usa ka pagbuta sa kalayo, ug gikan sa iyang mga ngabil ang nagdilaab

nga gininhawa, ug gikan sa iyang dila siya nagpagawas sa mga aligato o pagpukaw ug mga unos. Ug silang tanan nagkasagol; Ang pagbuto sa kalayo, ang nagdilaab nga gininhawa, ug ang dakong unos; ug nahulog uban sa kapintasan sa ibabaw sa panon sa katawhan nga andam sa pagpakig-away, ug gisunog sila sa matag usa, mao nga sa kalit sa usa ka dili maihap nga panon sa katawhan walay bisan unsa nga masabtan, apan abog lamang ug baho sa aso: sa diha nga ako nakakita niini ako nahadlok. (2 Esdras 13:10-11)

Ipakita kanako karon ang paghubad niini nga damgo. (2 Esdras 13:15)

Ug ang usa ka dili maihap nga panon sa katawhan pagatigumon, ingon sa imong nakita, andam nga moanhi, ug sa pagbuntog kaniya pinaagi sa pagpakig-away. Apan siya mobarug sa ibabaw sa bukid sa Sion. Ug ang Sion moabut, ug igapakita sa tanan nga mga tawo, nga giandam ug gitukod, sama sa imong nakita sa bungtod nga gikulit nga walay mga kamot. ug kining akong anak nga lalaki mobadlong sa dautan nga mga imbento niadtong mga nasud, nga alang sa ilang dautan nga kinabuhi nahulog ngadto sa unos; **ug igabutang sa ilang atubangan ang ilang mga dautang hunahuna, ug ang mga pagsakit niini magsugod sa pagsakit, nga sama sa siga: ug siya magalaglag kanila nga walay paghago pinaagi sa balaod nga sama kanako.** (2 Esdras 13:34-38)

Ang paghampak sa mga taga-Asiria pinaagi sa anghel sa Ginoo nagpaila nga kini ang pulong sa Diyos nga nagkonbikto niining mga tawhana sa ilang mga sala. Kini nahulog sama sa usa ka dako nga unos diha kanila ug ang ilang pagdumili sa paghinulsol nakahatag kanila og kasakit.

Ug ang mga tawo nasunog sa hilabihan nga kainit, ug gipasipala ang ngalan sa Dios, nga adunay gahum niini nga mga hampak: ug sila wala maghinulsol sa paghatag kaniya ug himaya. Ug gibubo sa ikalimang anghel ang iyang panaksan sa lingkoranan sa mananap; Ug ang iyang gingharian puno sa kangitngit; Ug sila mikalit sa ilang mga dila alang sa kasakit, ug nagpasipala sa Dios sa langit tungod sa ilang mga kasakit ug sa ilang mga samad, ug wala maghinulsol sa ilang mga buhat. (Pinadayag 16:9-11)

Sila gilaglag “nga walay paghago pinaagi sa balaod nga sama kanako” o, sa laing pagkasulti, “ang balaod nga mao ang kopya sa kinaiya sa Diyos.”

"Dili ba ang akong pulong sama sa kalayo?" nag-ingon ang Ginoo; "Ug sama sa usa ka martilyo nga nagbungkag sa bato sa mga piraso?" (Jeremias 23:29)

Dili ba kini mao ang sama nga “kalayo” nga milamoy kang Nadab ug Abihu nga gikan sa sangtuwaryo? Bisan pa gilamoy sila sa kalayo, gidala sila sa ilang mga sinina.

Ug didto migula ang kalayo gikan sa Ginoo, ug gilamoy sila, ug namatay sila sa atubangan sa Ginoo. Unya si Moises miingon kang Aaron, “Kini mao ang gisulti sa Ginoo, nga nag-ingon, ‘Ako pagabalaanon diha kanila nga moduol kanako, ug sa atubangan sa tanang katawhan ako pagahimayaon.’” Ug si Aaron nakigdait sa iyang kalinaw. Ug gitawag ni Moises si Misael ug si Elzaphan, ang mga anak ni Uzziel nga uyoan ni Aaron, ug miingon kanila, “Duol ka, dad-a ang imong mga kaigsoonan gikan sa atubangan sa santuwaryo gikan sa kampo.” **Busa sila miduol, ug gidala sila sa ilang mga kupo sa gawas sa kampo;** Sama sa giingon ni Moises. (Levitico 10:2-5)

Samtang nagkaduol sila sa Diyos sa iyang pisikal nga templo, hubog ug dili husto nga pagsunod sa mga balaod kung giunsa pagbuhat ang ilang buluhaton, ang ilang kaugalingon nga kabalaka ug pagkasad-an nagsugod sa pagpakita - tungod kay ang balaod ug himaya sa Diyos nagsamok kanila. Ang ilang kaugalingon nga daotan nga mga hunahuna nagsugod sa pagsakit kanila "sama sa usa ka siga." Wala kita mahibalo sa eksakto kung unsa ang nahitabo kanila, apan mahimo natong hunahunaon nga nagsunod sa mga prinsipyo nga atong natukod: sila midumili sa paghinulsol ug grasya, ug busa ang ilang sala nagpakita sa palibot sa ilang palibot, tungod sa pagmando sa tawo sa yuta sa tawo, sama sa kilat nga miigo kanila.²

Sa kini nga kaso, tungod kay ang ilang gipunting mao ang ilang pagkasad-an sa pagsulod sa labing balaan nga lugar sa santuwaryo, si Nadab ug Abihu sa kinaiyanhon nag-ani sa ilang gipugas pinaagi sa pagtanyag sa "katingad-an nga kalayo" sa altar (Levitico 10:1) sumala sa ilang pagpanamkon sa ilang

² Ang uban nga pananglitan niini nga konsepto makita sa mga tunok gikan sa sala ni Adan sa Genesis 3, ang mga tunglo sa yuta gikan sa pagkadili-masinugtanon sa Deuteronomy 28, ug ang hangin, linog ug kalayo gikan sa pagkawalay paglaum ug kaulaw ni Elijah sa 1Kings 19.

pagpanamkon sa pagka-Dios, kinsa negatibo nga nailhan nila nga "usa ka kalayo nga nag-ut-ut" (Deuteronomio 4:24). Niini nga sayop nga panglantaw, ang Dios nahimong hinungdan sa nagdilaab nga pagkonsumo o pag-ut-ot sa makasasala imbes sa usa nga nag-ut-ot sa sala. Gisultihan kita ni Isaias nga kadto lamang nga wala mahadlok kondili mosalig sa walay kataposang kapasayloan sa Diyos ug modawat sa iyang pagkamatarong ang "magpuyo uban sa naglamoy nga kalayo" ug sa "walay kataposang mga pagsunog" sa gugma ug mapanalipdanong presensya sa Diyos (Isaias 33:14-15).

Ang gusto natong makuha dinhi mao nga kung ang espada sa espiritu mohampak sa usa ka tawo, ug siya nagdumili sa paghinulsol, nan ang espiritu sa Dios gibawi. Unya ang tanang matang sa mga problema mahimong mahitabo sa dihang ang kagubot nga anaa sa kasingkasing sa tawo gibuhian, nga nagdala kaniya nga delikado ni Satanas, sa iyang kaugalingong mga kahadlok ug mga kahuyang, pagpagawas sa mga tago nga *mental* ug pisikal nga mga sakit, ug ang mga kapeligrohan sa usa ka naimpluwensyahan sa sala nga palibot sa iyang palibot (Isaias 24:5-6).

Sa makausa pa, ang laing paagi nga nahibal-an nato nga kini nga paghampak mao ang kombiksyon sa sala pinaagi sa paagi nga kini nga pulong gigamit ingon sa mosunod. Lahi ang reaksyon ni David, sa ingon gitugotan ang espiritu sa Diyos nga mosulod o manalipod kaniya ug sa mga tawo o kalibotan sa iyang palibot. Kung si David wala maghinulsol, ang mga butang mahimong labi ka daotan alang kang David ug sa mga tawo nga kauban niya:

Ug nahitabo sa ulahi, nga ang **kasingkasing ni David mihampak** [Nakah H5221] kaniya, tungod kay iyang giputol ang sayal ni Saul. (2 Samuel 24:5)

Ug ang kasingkasing ni David mihampak [Nakah H5221] kaniya human niana iyang giihap ang mga tawo. Ug si David miingon sa Ginoo, Ako nakasala ug dako sa akong nabuhat: ug karon, ako nangamuyo kanimo, Oh Ginoo, kuhaa ang kadautan sa imong alagad; kay gibuhat ko ang mga binuang kaayo. (2 Samuel 24:10)

Kini nga pulong mihampak, (Nakah H5221), mao ra ang pulong sa 2 Hari 19:35

Ug nahitabo niadtong gabhiona, nga ang anghel sa Ginoo **migula, ug**

mihampak [Nakah H5221] Diha sa kampo sa mga taga-Asiria usa ka gatos ka kuta ug lima ka libo: ug sa pagbangon nila sa sayo sa buntag, ania karon, silang tanan patay nga mga patayng lawas. (2 Hari 19:35)

Gani, ang pulong nga *smite* o paghampak mahimo gyod nga nagakahulugan sa kombiksion o konbiktar sa sala. "Ang kasingkasing ni David misakit (nakonbikto o konbiktar) kaniya." "Ang anghel sa Ginoo migula, ug gibunalan o gihampak (nakonbikto) sa kampo sa mga Asiryanhon." Matikdi kon giunsa paghubad sa *bag-ong buhing hubad* ang duha ka panghitabo:

Nianang gabhiona ang manulonda sa Ginoo miadto sa kampo sa mga Asiria ug **gipatay** ang 185,000 ka mga sundalo sa Asiria. Sa dihang ang nahibiling mga Asiryanhon nahigmata sa sunod nga buntag, ilang nakaplagn ang mga patayng lawas bisan asa. (2 Hari 19:35)

Apan human niya makuha ang sensus, ang **konsensya ni David misugod sa paghasol kaniya**. Ug siya miingon sa Ginoo, "Nakasala ako pag-ayo pinaagi sa pagkuha niini nga sensus. Palihog pasayloa ang akong sala, Ginoo, sa pagbuhat niining binuang nga butang." (2 Samuel 24:10)

Pinaagi sa paggamit niini nga hubad, dili gani kini mahunahuna nga kining duha ka mga bersikulo naggamit sa samang Hebreohanong pulong - Nakah. Dili ba makatarunganon nga ang anghel sa Ginoo nagkonbikto o konbiktar lamang sa konsensya sa mga sundalo sa Asiria imbes nga patyon sila?

Ang kamatayon ni Herodes

Ang atong kataposang istorya sa listahan mao ang kamatayon ni Herodes.

Ug dihadiha ang anghel sa Ginoo **mihampak** kaniya [Herod], tungod kay wala niya gihatag ang himaya sa Dios: ug gikaon siya sa mga ulod, ug gitugyan ang multo. (Buhat 12:23)

Gikan sa atong nangaging mga pananglitan, kini nga istorya yano ra nga ipasabut. Gilapas ni Herodes ang balaod ug gilapas ang walay kataposang kasabotan. Ang Pulong sa Dios nagkonbikto o konbiktar pag-ayo kaniya sa

iyang makasasala nga kinaiya aron madala siya sa paghinulsol. Ang kombiksyon hinungdan sa iyang kasakit sa hunahuna, apan siya mibalibad sa paghinulsol. Bisan si Satanas nakahimo sa pagpatay kaniya nga adunay sakit, o ang iyang lawas naguba tungod sa epekto sa kalisang sa iyang *immune system*.

Ang paagi sa paghubit sa bersikulo sa panghitabo, kini daw mahitabo sa milagrosong paagi: ang usa ka anghel mobunal kaniya, ug dihadiha siya mamatay ug natabonan sa mga ulod. Apan dili kinahanglan nga kini ang kaso. Daghang mga komentarista ang nagtuo nga ang "kaon sa mga ulod" usa ka ekspresyon, nga gigamit sa mga Judio ug mga Hentil, nga nagtumong sa usa ka masakit nga kamatayon ingon usa nga paghukom sa Diyos. Mahimong adunay literal nga mga ulod sama sa *intestinal roundworms*, *gangrene* nga mga ulod (ingon nga nataptan si Herodes nga Bantogan), o mahimo nga kini usa ka metapora.

Ania ang asoy o panghitabo ni Josephus:

“Agrippa... niabot sa *city caesarean*... ug didto nagpakita siyag mga pagsundayag agig pasidungog kang Caesar... Sa diin nga pista, usa ka dakong panon sa katawhan ang natigom sa mga punoan nga tawo, ug ingon nga adunay dignidad sa iyang probinsya.

Sa ikaduhang adlaw... nagsul-ob siyag bisti nga bug-os nga pilak... ug miadto sa teatro sayo sa buntag; Sa niana nga panahon ang pilak sa iyang bisti nga gidan-ag sa lab-as nga salamin sa mga silaw sa adlaw sa ibabaw niini, misidlak sa usa ka katingad-an nga paagi, ug labi ka hayag nga nagpakaylap sa usa ka kalisang sa mga nagtan-aw kaniya; Ug... ang iyang mga tig-ulog-ulog misinggit... nga siya usa ka diyos; Ug sila midugang, “Magmaloloy-on ka kanamo; Kay bisan tuod kami hangtod karon nagtahod kanimo ingon nga usa ka tawo, apan kami karon manag-iya kanimo nga labaw sa mortal nga kinaiya.” Niini ang hari wala magbadlong kanila, ni mosalikway sa ilang dili diosnon nga pag-ulog-ulog.

Usa ka grabe nga kasakit... mitungha sa iyang tiyan, ug nagsugod sa labing bangis nga paagi. Busa siya mitan-aw sa iyang mga higala, ug miingon, “Ako nga imong gitawag nga usa ka Dios, gisugo sa pagkakaran sa pagbiya niini nga kinabuhi; Samtang ang higayon sa ingon nagbadlong sa bakakon nga mga pulong nga imong gisulti kanako; Ug ako, nga gitawag nimo nga imortal,

diha-diha dayon aron madali sa kamatayon. Apan ako kinahanglan nga modawat sa kung unsa ang gigahin sa Providence ingon nga kini makapahimuot sa Dios; Kay wala gayod kita magkinabuhi nga masakiton, kondili sa nindot ug malipayong paagi.”

Sa iyang pagsulti niini, ang iyang kasakit nahimong bayolente. Busa siya gidala ngadto sa palasyo; Ug... sa dihang gikapoy na siya sa kasakit sa iyang tiyan sulod sa lima ka adlaw, mibiya siya niini nga kinabuhi, nga anaa sa ika-55 nga tuig sa iyang edad, ug sa ikapitong tuig sa iyang paghari...” (Josephus, *Antiquities* 19.343–351)

Ania ang usa ka gipalapan nga katin-awan sa usa ka online nga website: ang rekord sa *livingfaith.org*

Josephus nahuyon sa *account* sa Mga Buhat gawas sa usa ka hinungdanon nga detalye: Ang pag-ut-ot ni Agrippa sa mga ulod. Ang mga buhat naghigot niini; Si Josephus wala. Ngano nga gitangtang ni Josephus ang ingon ka madugo ug makalilisang nga bahin sa istorya?

Sama sa kanunay nga kaso sa gamay nga katingad-an, nag-atubang kami sa usa ka *artifact* sa *genre*. Sama sa gipatin-aw ni Fitzmyer, "Gihulagway ni Lucas ang pagkamatay ni Herodes Agripa I, gamit ang usa ka genre nga ilado sa literatura sa Gresya". Nagpadayon siya, "Ang makalilisang nga mga detalye kinahanglan nga makapauswag sa asoy o panghitabo sa kamatayon nga angay sa mga nagtamay sa Dios (o sa mga diyos)". Gipatin-aw usab ni F. Bruce nga "ang ingon nga termino gigamit sa daghang mga karaan nga magsusulat sa pag-asoy sa pagkamatay sa mga tawo nga giisip nga takus sa dili maayo nga katapusan”.

Atong tan-awon ang pipila ka mga pananglitan gikan sa kasaysayan:

Antiochus IV epiphanes, ang tawo nga responsable sa pagsulay sa pagtangtang sa praktis sa mga Judio ug sa pagsakripisyo sa usa ka altar ni Zeus nga iyang gibutang sa templo sa Jerusalem, girekord sa ikaduhang libro sa mga Macabeo nga mamatay sama niini:

2 Mga Macabeo 9:5–9 Apan ang tanan nga nakakita nga Ginoo, **ang Dios sa Israel, mihampak kaniya sa usa ka dili matambalan ug dili makita nga hampak**. Sa diha nga siya mihunong sa pagsulti siya gidakop uban sa usa ka kasakit sa iyang mga tinai, nga walay kahupayan, ug uban sa mahait nga mga pagsakit sa sulod—ug kana sa tinuod nga makatarunganon, tungod kay

iyang gitortyur ang mga tinai sa uban sa daghan ug katingad-an nga mga pagpahamtang. Apan wala siya makapugong sa iyang pagkamapahitas-on, apan mas napuno sa pagkamapahitas-on, nagginhawa og kalayo sa iyang kasuko batok sa mga Judio, ug naghatag mga mando sa pagmaneho nga mas paspas. Ug mao nga nahitabo nga nahulog siya gikan sa iyang karwahe samtang kini nagdali, ug ang pagkahulog lisud kaayo sa pagsakit sa matag bahin sa iyang lawas. Sa ingon siya nga sa makadiyot nakahunahuna sa iyang labaw sa tawo nga pagkamapahitas-on nga siya makamando sa mga balud sa dagat, ug naghunahuna nga mahimo niyang timbangon ang taas nga mga bukid sa usa ka balanse, gipaubos sa yuta ug gidala sa usa ka basura, nga nagpakita sa gahum sa Dios nga makita sa tanan. Ug mao nga ang lawas sa dili diosnon nga tawo midagsang sa mga ulod, ug samtang siya nagpuyo pa sa kaguol ug kasakit, ang iyang unod nangadunot, ug tungod sa kabaho ang tibuok kasundalohan mibatig kasuko sa iyang pagkadunot.

Ang katapusan nga mga adlaw ni Herodes nga Bantogan gihulagway ni Josephus:

Apan karon ang kasuko ni Herodes miuswag pag-ayo kaniya human sa usa ka hilabihan nga paagi, ug **niini pinaagi sa paghukom sa Dios diha kaniya** tungod sa iyang mga sala: kay ang kalayo misidlak kaniya sa hinay-hinay, nga wala kaayo makita sa paghikap sa gawas sama sa kini nagdugang sa iyang mga kasakit sa sulod; (169) Kay nagdala kini kaniya og usa ka mainit nga gana sa pagkaon, nga dili niya malikayan nga mahatag sa usa ka matang sa pagkaon o uban pa. Ang iyang mga tinai gipapahawa usab, ug ang nag-unang kapintasan o kabangis sa iyang kasakit anaa sa iyang *colon*; Ang usa ka tubigon ug transparent nga ilimnon mipahiluna usab sa iyang kaugalingon sa iyang mga tiil, ug usa ka butang nga sama sa gisakit kaniya sa ilawom sa iyang tiyan. Dili, mas layo pa, ang iyang *privy* nga membro naputlan, ug nagpatunghag nga mga ulod; Ug sa diha nga siya milingkod nga matul-id siya naglisud sa pagginhawa, nga hilabihan ka makaluod, tungod sa kabaho sa iyang gininhawa, ug sa kadali sa iyang mga pagbalik; Siya usab adunay mga kombulsyon sa tanan nga bahin sa iyang lawas, nga nagdugang sa iyang kusog sa usa ka dili mapugngan nga lebel. (Josephus, *Antiquities* 17.168–169)

Dili makapahimuot. Gihubit ni Herodotus ang katapusan sa oras sa phere sama niini:

Apan ang oras sa phere wala usab natapos nga maayo. Kay sa diha nga siya nanimalos sa iyang kaugalingon sa mga Barcaean ug mibalik sa Ehipto, iyang nasugatan ang usa ka makalilisang nga kamatayon. Kay sa buhi pa siya puno sa mga ulod: sa ingon ang sobra ka mabangis nga pagpanimalos sa tawo nagdapit sa pagbalos gikan sa mga diyos.

Sa matag higayon, ang pagkaon sa mga ulod gipatin-aw nga silot sa usa ka diyos. Ang tudling sa mga buhat sa walay kalainan - kini nagpatin-aw nga si Agripa namatay, "tungod kay wala niya gihatag ang himaya sa Dios". Kini usa ka klasiko nga pananglitan sa *genre*.

Busa, namatay si Agripa sa usa ka makaloolooy nga kamatayon - sigurado kana. Apan ang iyang kamatayon lagmit o kadalasan wala maglangkit sa mga ulod. Sa tinuud, pinaagi sa pagsabut sa termino nga "gikaon sa mga ulod" sa literal, nawala nato ang punto nga klaro sa orihinal nga mamiminaw sa unang siglo sa libro sa Mga Buhat. Lagmit kaayo nga ang orihinal nga mamiminaw sa mga buhat dili maghunahuna nga ang lawas ni Agripa gikaon sa tinuud nga mga ulod; Nasabtan unta nila ang tudling sa sulod sa mga parameter sa genre nga gisulatan niini ug ingon sa nakita sa hugpong sa mga pulong o *phrase* nga usa ka ilustrasyon sa kamatuoran nga ang makalilisang nga kamatayon ni Agrippa usa ka buhat sa balaan nga silot. (*livingfaith.org/on being eaten by worms*)

Sa ingon atong makita nga si Josephus, kinsa kadungan ni Herodes sa Mga Buhat 12, miingon nga siya namatay paglabay sa lima ka adlaw human sa panghitabo, dili dayon. Gihatag pa gani ni Josephus ang talagsaong mga pulong ni Herodes nga nagpakita nga siya mismo naghunahuna sa iyang sakit nga usa ka paghukom sa Diyos. Apan bisan kung gisulti niya kini, wala'y ebidensya nga naghinulsol siya sa pagpatay kang Santiago, ang igsoon ni Juan (Mga Buhat 12:2), gisamok ang simbahan (Mga Buhat 12:1), ug hapit mapatay usab si Pedro. Hinunua, si Pedro nakaikyas, tungod sa panabang nga anghel, ug gipatay ni Herodes ang mga guwardiya tungod sa pagkapakyas sa ilang katungdanan.

Gitugyan si Herodes sa kaaway tungod kay gilapas niya ang pakigsaad.

Ug **ako magadala ug usa ka espada diha kaninyo**, nga magapanimalos sa panag-away sa akong tugon: ug sa diha nga kamo magtigum sa tingub sulod

sa inyong mga ciudad, **ipadala ko ang kamatay sa taliwala ninyo; Ug kamo itugyan ngadto sa kamot sa kaaway.** (Levitico 26:5)

Gidala ni Kristo kang Herodes ang espada sa iyang Pulong. Si Herodes midumili sa paghinulsol ug busa siya gitugyan ngadto sa kaaway nga nagdala kaniya og kamatay. Unsa ang kalainan sa estrok nga nasinati ni Herodes kon itandi kang Pedro?

Ug, ania karon, ang manolonda sa Ginoo miduol kaniya, ug usa ka kahayag nga misidlak sa bilanggoan: ug iyang **gihampak o gibunalan** si Pedro sa kilid, ug gibanhaw siya, nga nag-ingon, “Tindog dayon.” Ug ang iyang mga kadena nahulog gikan sa iyang mga kamot. (Buhat 12:7)

Ang Griyego nga pulong alang sa *Smote* mao ra ang pulong nga gigamit sa Buhat 12:23 nga nagtumong kang Herodes. (Patassó). Si Pedro adunay limpyo nga tanlag, si Herodes wala. Sa pagmata ni Pedro, wala siya puno sa kahadlok sa presensya sa anghel. Nasinati ni Herodes ang usa ka butang nga lahi kaayo. Matikdi ang mosunod nga pananglitan kon sa unsang paagi bisan ang tingog sa Diyos masinati sa lahi nga paagi sa lain-laing mga tawo:

[Si Jesus miingon] “Amahan, himayaa ang imong ngalan.” Unya miabut didto ang usa ka tingog gikan sa langit, nga nag-ingon, “Gihimaya ko kini, ug himayaon ko kini pag-usab.” **Busa ang mga tawo, nga mibarog, ug nakadungog niini, miingon nga kini nagdalugdog: ang uban miingon, “Usa ka anghel ang misulti kaniya.”** (Juan 12:28-29)

Ang paghapak, nga mahimo nga ingon ka gamay nga tingog, sama sa dalugdog kang Herodes ug kini nakapahadlok kaniya hangtod sa kamatayon. Kadtung nagpadayon sa pagtuo nga ang anghel sa Ginoo migamit ug makamatay nga puwersa kang Herodes kinahanglang moharmonya sa tanang ubang mga tudling sa inspirasyon ug mapreserbar ang kinaiya ni Jesus isip atong hingpit nga ehemplo nga atong makopya. Atong nakita nga si Jesus tin-aw nga nagtudlo batok sa paggamit sa kusog. Siya mao ang dayag nga larawan sa Amahan kinsa miingon, “Dili pinaagi sa kusog, ni pinaagi sa gahum, kondili pinaagi sa akong espiritu.” (Zacarias 4:6). Ang Ginghamarian sa Dios wala makabuntog sa dautan pinaagi sa kusog o gahum, kondili pinaagi sa iyang espiritu - ang iyang walay katapusan nga mabinationg nagsakripisyo-sa-

kaugalingon nga gugma. Si Jesus wala makabuntog sa daotan pinaagi sa pagpatay sa uban, apan pinaagi sa pagkamatay alang kanila. Isip mga Kristohanon, gibuntog namo ang daotan pinaagi sa maayo:

Panalangini sila nga naglutos kanimo: panalangini, ug ayaw pagtunglo. Pagmaya uban kanila nga nagakalipay, ug maghilak uban kanila nga naghilak. Pagbaton sa samang hunahuna sa usag usa. hunahuna dili taas nga mga butang, apan ipaubos sa mga tawo nga ubos ang kahimtang. Ayaw pagmaalomon sa imong kaugalingon nga mga pagkamapahitas-on. Ayaw panimalos sa tawo nga daotan alang sa daotan. paghatag og mga butang nga matinud-anon sa panan-aw sa tanang tawo. Kung mahimo, bisan unsa pa ang anaa kanimo, pagkinabuhi nga malinawon uban sa tanan nga mga tawo. Minahal nga mga hinigugma, dili kamo manimalos, kondili hatagi hinuon ug dapit ang kapungot: kay nahisulat na, ‘Akoa ang pagpanimalos; Ako mobayad,’ nag-ingon ang Ginoo. **Busa kon ang imong kaaway gutom, pakan-a siya; Kon siya giuhaw, paimna siya: kay sa pagbuhat niini ikaw magtapok ug mga бага sa kalayo sa iyang ulo. Ayaw pagbuntog sa daotan, apan buntoga ang daotan pinaagi sa maayo.** (Roma 12:14-21)

Pinaagi sa pagpakaon sa atong kaaway, wala kita magdala ug literal nga “mga karbon sa kalayo sa iyang ulo.” Kini, sa makausa pa, nagtumong sa kombiksyon sa sala. Pinaagi sa pagbuhat ug maayo sa mga tawo sa dihang sila nagdahom nga kita mobalos ug daotan sa ilang kadaotan, atong ipamalandong sila sa ilang nabuhat ug mobati nga sad-an. Ania ang laing hubad niini nga bersikulo:

Hinunoa, sumala sa giingon sa kasulatan: “Kon ang imong mga kaaway gigutom, pakan-a sila; Kon giuhaw sila, paimna sila; **Kay pinaagi sa pagbuhat niini imong ipasunog sila sa kaulaw.**” Ayaw itugot nga ang daotan mopildi kanimo; Hinunoa, buntoga ang daotan pinaagi sa maayo. (Roma 12:20-21, *Good News Translation*)

Ingon niana ang atong pagbuntog sa daotan pinaagi sa maayo, pinaagi sa pagkonbikto sa mga kaaway sa sala. Depende sa ilang reaksyon, ang mga sangputanan mosunod, ug kung ilang iduso ang kombiksyon sa Dios sa paagi ug magdumili sa pagbag-o, ang kasuko sa Dios mosunod - nga among gilati - nga mao ang pagtangtang sa iyang espiritu. Ingon niana ang gusto sa Dios nga kita molihok, dili manimalos sa atong kaugalingon, apan tugotan kini nga

proseso nga molihok sa kaugalingon.

Ang sumbong gihimo nga kini mao ang pag-espirituhanon sa Bibliya. Apan mangahas ba kita sa pagpangatarungan nga ang paghubad sa Maayong Balita nag-espirituhanon sa Bibliya sa dihang gihubad niini ang teksto niining paagiha? Kini usab ang paagi nga kini gihubad sa *standard* nga bersyon sa *Thai*; Gibati nila nga kinahanglan nila nga hubaron kini nga paagi tungod kay ang usa ka literal nga kalayo nga nahulog tungod sa pagpakaon sa imong mga kaaway dili makatarunganon. Dili sayon nga mahibal-an kung kanus-a kini kuhaon sa simbolo ug literal, apan nanghinaut kami nga gihatagan namo ang magbabasa sa pipila ka mga prinsipyo nga sundon.

Kinahanglan natong kuhaon ang tanan nga inspirasyon nga gisulti kanato ug paghimo og konklusyon nga nahiuyon sa pagpadayag sa kinaiya sa Dios nga gipadayag diha kang Kristo. Aron mahimong makanunayon, kadtong gusto nga mopugos sa usa ka nawong nga pagbasa sa Kasulatan kinahanglan nga motuo nga ang Dios nagpadala sa mga daotang espiritu sa pagsakit sa mga tawo sama sa kaso ni Saul (1 Samuel 16:14), o siya naggamit ug daotan nga mga anghel sa pagtrabaho alang kaniya (Salmo 78:49), o nagpadala sa pagpamakak mga espiritu sama sa hinungdan sa kamatayon ni Ahab (1 Hari 22:22). Mahimo natong idugang nga ang ingon nga pagbasa nagpadayag nga ang Dios nagpagahi sa mga kasingkasing sa mga tawo (Exodo 7:3) ug nagpadala kanila og kusog nga mga limbong (2 Tesalonica 2:11). Mao ba kini ang pinakamaayong paagi sa pagbasa sa Kasulatan?

Atong makita nga ang anghel nga naghampak sa mga tawo nga miresulta sa kamatayon mahitabo sa dihang ang pulong sa Dios nagkonbikto o konbiktar sa mga tawo sa sala. Ang pagsakit sa kaugalingon nga pagkamakasala hinungdan sa kasakit sa hunahuna. Ang presensya sa kamatay nagpakita nga ang espiritu sa Dios gitangtang ug ang tiglaglag mibuhat sa iyang buluhaton samtang ang Dios mihunong sa pagpanalipod niadtong nagdumili sa paghinulsol. Ang sala mao ang nagsilot sa sala. (Roma 6:23; Santiago 1:14-15). Ang kasulatan nag-ingon, “Ang pagkadaotan mopatay sa mga daotan” (Salmo 34:21).

Ang balaang mga anghel sa Diyos dili daotang mga anghel. Wala sila gipadala aron sa paglaglag sa tawo apan "nag-alagad sa mga espiritu, gipadala aron sa pag-alagad alang kanila nga mahimong mga manununod sa kaluwasan." (Hebreohanon 1:14). Ang mga anghel sa Dios napuno sa espiritu ni Jesus; "Kay bisan ang Anak sa tawo mianhi dili aron sa pag-alagad, kondili sa pag-alagad, ug sa paghatag sa iyang kinabuhi ug usa ka lukat alang sa kadaghanan." (Marcos 10:45). Gituman nila ang mga sugo sa amahan ug wala sila mogamit ug pisikal nga espada. Gamhanan sila sa pulong sa Dios ug napuno sa pagkamatarong ni Jesus. Ang ilang kaputli, gugma ug pagkabalaan maoy usa ka kalisang sa pagkadautan sa mga makasasala ug ang ilang pagkabalaan naghampak sa kalisang ngadto sa mga kasingkasing sa mga dili matarung. Gidala nila ang "nagdilaab nga espada" sa pulong nga nagputli sa Dios (Genesis 3:24). Ang ilang pagkabalaan mao ang ilang labaw nga gahum, apan sila usab adunay gahum sa pagpugong sa mga pwera sa usa nga daotan.

Ug human niining mga butanga nakita ko ang **upat ka mga manolunda** nga nagtindog sa upat ka suok sa yuta, nga **nagkupot sa upat ka hangin sa yuta**, nga ang hangin dili mohuyop sa yuta, ni sa dagat, ni sa bisan unsang kahoy. Ug **nakita ko ang laing anghel** nga mikayab gikan sa silangan, nga adunay selyo sa buhi nga Dios: ug **siya misinggit sa makusog nga tingog ngadto sa upat ka mga anghel**, kang kinsa kini gihatag aron sa pagsakit sa yuta ug sa dagat, nga nag-ingon, "**Ayaw pasakiti ang yuta**, ni ang dagat, ni ang mga kahoy, hangtud nga kita makatak-op sa mga alagad sa atong Diyos sa ilang mga agtang." (Pinadayag 7:1-3)

Kining balaang mga manulonda dili mao ang direktang nagsakit sa yuta pinaagi niining mga hangin sa panag-away, apan sa higayon nga ilang buhian adunay kagubot ug katalagman tungod sa pagpagawas sa ilang panalipod ug sa kataposan sa ilang makapakalma nga impluwensiya sa yuta. Unya ang mga ahensya ni Satanas, "ang prinsiphe sa gahom sa kahanginan", gitugotan sa pagbuhat sa ilang daotang buluhaton, nga nagdasig sa daotang mga kasingkasing sa mga tawo sa gubat, pagpangawat, ug pagpamakak; Samtang ang yuta nagsugod sa paglihok tungod sa kasamok sa natural nga mga balaod (Efeso 2:2).

Busa, ang matarung nga mga anghel adunay dako nga gahum. Sa diha nga sila

gimandoan sa pagtangtang sa ilang mga bukton, sila makapagawas sa bug-os nga puwersa sa kasuko ni Satanas. Bisan kung dili nila gusto nga buhaton kini, buhaton nila kini kung gisugo sila. Mahitabo lamang kini kung ang usa ka tawo magdumili sa pagpaminaw sa pasidaan sa Dios ug magpadayon sa paglapas sa iyang mga sugo. Human sa mga tuig nga taas nga pag-antos, sa katapusan ang espiritu sa Dios nag-abog pagbalik ug nagtugot sa makasasala nga makabaton sa agalon nga ilang gipili.

Ug ako nangita alang sa usa ka tawo sa taliwala nila, **nga kinahanglan nga maghimo sa koral**, ug mobarug sa gintang o kang-a sa akong atubangan alang sa yuta, **nga dili ko kini laglagon**: apan wala akoy nakaplagan. **Busa** gibubo ko ba ang akong kasuko kanila; Gihurot ko sila sa kalayo sa akong kasuko: **ang ilang kaugalingon nga paagi gibalos ko sa ilang mga ulo**, nag-ingon ang Ginoo Dios. (Ezekiel22:30-31)

Si Satanas nga Tiglaglag sa Panganay sa Egipto

Sa paghisgot sa panganay sa Egipto, kita gisultihan nga nagbuhat niini nga buluhaton:

Kay ako moagi sa yuta sa Egipto niining gabhiona, ug hampakon ang tanang panganay sa yuta sa Egipto, ang tawo ug ang mananap; Ug batok sa tanang mga dios sa Egipto magabuhat ako ug hukom: Ako **mao ang Ginoo**. (Exodo 12:23)

Kay ang Ginoo moagi aron sa paghampak sa mga Ehiptohanon; Ug sa diha nga siya makakita sa dugo sa ibabaw sa lintel, ug sa duha ka kilid nga mga poste, ang Ginoo moagi sa pultahan, ug dili mag-antus sa **maglalaglag** sa pagsulod sa imong mga balay aron sa paghampak kanimo. (Exodo 12:23)

Maklaro nga makita nato ang sinultihan nga Biblikanhon nga nagabuhat diri. Ang Dios nag-ingon nga buhaton niya kini, ug unya siya miingon nga ang laing binuhat nga ginganlag "ang tiglaglag" mobuhat niini. Gibuhat kini sa Dios pinaagi sa pagtugot kang Satanas sa pagbuhat niini, pinasikad sa pagpili sa mga tawo kung tugotan ba nila ang ilang kaugalingon nga mapanalipdan o dili,

sumala sa dugo sa mga poste sa pultahan.

Gigamit ba sa mga balaang anghel ang makaguba nga gahum? Sa tinuud, ang tubag mao ang oo. Sama sa atong namatikdan sa sayo pa sa paghinlo sa templo, si Jesus migamit ug kusog sa walay kinabuhi nga mga butang. Gisunod ba sa mga balaang anghel kini nga sumbanan?

Ug nahitabo, nga sa pagkabuntag nagbantay ang Ginoo mitan-aw sa panon sa mga Egiptohanon pinaagi sa haligi nga kalayo ug sa panganod, ug gisamok ang panon sa mga Ehiptohanon, ug gihubo ang ilang mga ligid sa karwahe, nga sila mipadala kanila sa hilabihan: aron ang mga Egiptohanon miingon, “Tanan-aw kita mokalagiw gikan sa nawong sa Israel; Kay ang Ginoo nakig-away alang kanila batok sa mga Ehiptohanon.” (Exodo 14:25)

Kon ang Balaang mga anghel migamit ug makadaot nga puwersa sa pagpatay sa mga tawo, nganong gikuha man nila ang mga ligid sa karwahe gikan sa mga karwahe gikan sa mga Ehiptohanon? Nganu wala na lang nila kini dugmoka o dugmokon? Ang ebidensya anaa alang niadtong adunay mga dalunggan nga makadungog ug makabasa niini nga mga tudling nga matinud-anon. Daghan ang nagbasa niini nga wala sa konteksto aron mahimo ang balaang mga anghel nga nagtago sa mga sugo sa Diyos sa mga mamumuno sumala sa panan-aw ug panghunahuna sa tawo. Kung ang mga anghel nagtangtang sa mga ligid sa karwahe aron mapahinay sila, lagmit nga gisulayan ba nila ang pagdasig sa mga sundalo sa Ehipto nga mobalik aron malikayan ang kalaglagan?

Busa, si Satanas ba gayod “ang tiglaglag” nga nagpatay sa panganay?

Giunsa niya[Dios] pagbuhat ang iyang mga ilhanan sa Egipto, ug ang iyang mga katingalahan sa kapatagan sa Zoan: ug nahimo ang ilang mga suba nga dugo; ug ang ilang mga baha, nga sila dili makainom. Nagpadala siya ug lain-laing mga langaw sa ilang taliwala, nga milamoy kanila; ug mga baki, nga milaglag kanila. Iyang gihatag usab ang ilang pag-uswag ngadto sa hantatalo, ug ang ilang paghago ngadto sa dulon. Giguba niya ang ilang mga paras sa ulan nga yelo, ug ang ilang mga punoan sa sicomore nga adunay katugnaw. Gitugyan usab niya ang ilang mga baka sa ulan nga yelo, ug ang ilang mga panon sa init nga mga dalugdog. Iyang gitugyan kanila ang

kabangis sa iyang kasuko ug kasamok, **pinaagi sa pagpadala [pagpagawas] sa mga daotang anghel sa ilang taliwala**. Naghimo siyag paagi sa iyang kasuko; Wala niya giluwag ang ilang kalag gikan sa kamatayon, kondili gitugyan ang ilang kinabuhi ngadto sa kamatay; Ug gibunalan ang tanan nga mga panganay sa Ehipto ... (Psalm 78:43-51)

Kini mao ang "daotan nga mga anghel" hinungdan sa mga Ehiptohanon sa tanan nga kasamok. Ang Dios gisalikway sa mga Ehiptohanon nga kanhi nagpasidungog kaniya sa panahon ni Jacob, ug karon si Satanas nag-angkon kanila nga iyaha. Gihatagan sila sa Dios og daghang mga paagi aron magpabilin nga konektado kaniya - pananglitan, kung gibuhian sila ni Pharoah alang sa usa ka kombira sa kamingawan (Exodo 5:1) - apan karon miabot na sa katapusan nga makalilisang nga pagpili.

Ang makalilisang nga kalaglagan miabut sa yuta. Gihatagan sila sa Dios og paagi nga makaikyas pinaagi sa pagsabwag sa dugo sa nating karnero sa ilang mga poste sa pultahan. Bisan kinsa nga nagdumili sa pagbuhat sa ingon nagsulti sa Diyos nga mawala ug, tungod kay dili siya mogamit ug kusog, naghilak siya nga nagpasakop sa ilang libre nga pagpili pinaagi sa pagtugot sa naglaglag nga daotan nga anghel nga mosulod sa ilang balay ug hampakon sila. Sama sa usa ka leon, si Satanas kanunay nga nagsuroysuroy sa pagpangita kon kinsa ang iyang lamyon (1 Pedro 5:8). Giklaro ni Pablo nga si Satanas mao "ang tiglaglag" (1 Corinto 10:9-10). Ug si Jesus nag-ingon, "Siya usa ka mamumuno sukad sa sinugdan" (John 8:44).

Ang mga Paril sa Jericho

Jericho usa ka lisud nga istorya, tungod kay ingon og gibira sa mga anghel ang mga dingding nga adunay mga tawo sa ibabaw niini, sa ingon nagpatay kanila. Ang pangutana mao...nganong buhaton kini sa kini nga lungsod, apan wala sa ubang lungsod? Mahimo bang tungod kay espesyal ang mga kahimtang bahin sa mga paril sa Jerico? Hinumdumi nga ang kopa sa kadautan sa mga Canaanhon puno niining puntoha, sa sayo pa kini wala pa:

Apan sa ikaupat nga kaliwatan sila moanhi pag-usab dinhi: kay ang kadautan sa mga Amorihanon wala pa puno. (Genesis 15:16)

Ania kana nga bersikulo pag-usab sa *Bag-ong Buhi nga Hubad*:

Human sa upat ka henerasyon ang imong mga kaliwat mobalik dinhi niining yutaa, kay ang mga sala sa mga Amorihanon wala pa makagarantiya sa ilang kalaglagan.”(Genesis 15:16, *New Living Translation*)

Kini nagpasabot nga ang Ang mga Canaanhon bug-os nga nagsalikway sa Diyos, ang iyang espiritu gitangtang, ug ang tanang matang sa mga katalagman moabot sa yuta, lakip ang natural nga mga katalagman. Nadiskobrehan sa mga arkeologo nga ang mga paril nangaguba tungod sa usa ka linog. Nahibal-an namo nga sa wala pa mahitabo ang usa ka linog, adunay usa ka pagtukod sa presyur sa ilawom sa yuta. Mahimo ba nga ang mga anghel nagpugong niini nga linog? Unsa kaha kung mahimo nila kini nga pugngan kini, kung nakaabut sila sa usa ka porma sa relasyon sa Magbubuhay sa kinabuhi? Apan sila wala, si Rahab lamang ang nagbuhay, ug ang bahin sa paril diin ang iyang balay wala mapukan; Ang nahabilin nga paril nahulog, nga gibuhian sa mga anghel.

Ang unang dagkong pagpangubkob sa dapit sa Jerico, nga nahimutang sa habagatang Jordan Valley sa Israel, gihimo sa usa ka German nga grupo tali sa 1907 ug 1909. Nakakita silag mga tapok sa lapok nga mga tisa sa tiilan sa bungdo nga gitukod sa siyudad.

Hangtud nga ang usa ka arkeologo sa Britanya nga giganlag Kathleen Kenyon [dili usa ka magtutuo sa Bibliya] mikubkob pag-usab sa site sa modernong mga pamaagi sa 1950s nga nasabtan kung unsa kini nga mga tapok sa mga tisa. Determinado siya nga gikan sila sa siyudad pader nga nahugno sa dihang nalaglag ang siyudad!

Ang rekord sa Bibliya nagpadayon sa pag-ingon nga sa dihang nahugno ang mga paril, ang mga Israelinhon misulong sa siyudad ug gisunog kini. Nakaplagaan sa mga arkeologo ang ebidensiya sa dakong kalaglagan pinaagi sa kalayo, sama sa giasoy sa Bibliya. Si Kenyon misulat sa iyang pagkalot sa pagpangubkob,

“Kompleto na ang kalaglagan. Ang mga bungbong ug ang mga salog giitom o gipula tungod sa kalayo, ug ang matag lawak napuno sa mga nahulog nga

mga tisa, mga kahoy, ug mga galamiton sa panimalay; Sa kadaghanan sa mga lawak ang nangahulog nga mga tinumpag nasunog pag-ayo.”

Unsay hinungdan sa pagkahugno sa lig-on nga mga paril sa Jerico? Ang labing lagmit nga katin-awan mao ang usa ka linog. Apan ang kinaiya sa linog talagsaon. Naigo kini sa paagi nga tugotan ang usa ka bahin sa paril sa lungsod sa amihanang bahin sa site nga magpabilin nga nagbarug, samtang bisan diin nahulog ang paril.

Ang balay ni Rahab dayag nga nahimutang sa amihanang bahin sa siyudad. Siya mao ang mga bigaon nga taga-Canaan. Ang Bibliya nag-ingon nga ang iyang balay gitukod batok sa paril sa siyudad. Sa wala pa mobalik sa kampo sa mga Israelinhon, gisultihan sa mga espiya Rahab nga dad-on ang iyang pamilya sa iyang balay ug sila maluwas. Sumala sa Bibliya, ang balay ni Rahab milagrosong naluwas samtang ang ubang bahin sa paril sa siyudad nahulog.

Mao gyud kini ang nakit-an sa mga arkeologo. Ang gipreserbar nga paril sa siyudad sa amihanang bahin sa siyudad adunay mga balay nga gitukod batok niini.

Ang panahon sa linog ug ang paagi sa pagpili niini nga miguba sa paril sa siyudad nagsugyot ug usa ka butang gawas sa natural nga kalamidad. usa ka balaan nga pwersa ang nagtrabaho. (*ChristianAnswers.Net, Is the Bible accurate concerning the existence and destruction of the walls of Jericho?*)

Usa ka balaan nga puwersa ang naglihok, apan kini kinahanglan nga buhian sumala sa mga desisyon sa tawo ug tugotan ang gitago nga kasuko sa kinaiyahan nga buhian, imbes arbitraryong paglihok. Ang Dios wala molingkod sa langit ug naghunahuna, niining higayona akong gub-on uban sa baha, niining higayona uban sa kalayo, niining higayona uban sa linog - kining tanan nga mga butang nahitabo base sa kasamtangan nga mga kahimtang sa kinaiyahan; Ang Dios misulay sa pagpasidaan niadtong nagpuyo sa disaster zone nga kini moabut, apan sa katapusan kini nahitabo. Hinumdumi, ang upat ka mga anghel sa Pinadayag 7 nagpagawas sa ilang pagkupot sa yuta ug mao kana ang pagbati kung giunsa kini gilaglag sa Dios.

Niini nga kaso, gamiton sa Dios ang dili kalikayan nga katalagman aron madasig ang pagtuo sa mga Israelita ug ipahibalo kanila nga nahibal-an niya ang

umaabot ug mahimo'g iduko kini aron matabangan sila sumala sa ilang pagkamasinugtanon. Niini, ang Dios nagtrabaho sa gambalay nga ilang gisudlan, nga nagtinguha sa pagtudlo kanila aron sila mohamtong sa kaalam. Ang mga Israelinhon nakahukom sa gubat, kulang sa pagtuo, ug sila ang naghunahuna nga ang pagpamatay mao lamang ang paagi - busa gitugotan sa Dios nga ibubo ang ilang kasuko sa mga Canaanhon, nga dili na niya mapanalipdan.

Busa ang mga tawo misinggit sa diha nga ang mga sacerdote mihuyop uban sa mga trompeta: ug kini nahitabo, sa diha nga ang mga tawo nakadungog sa tingog sa trompeta, ug ang mga tawo misinggit uban sa usa ka dako nga singgit, nga ang paril nahulog nga patag, sa pagkaagi nga ang mga tawo mitungas ngadto sa siyudad, ang matag tawo diretso sa iyang atubangan, ug ilang gikuha ang Lungsod. **Ug hingpit nilang gilaglag ang tanan nga anaa sa siyudad, lalaki ug babaye, bata ug tigulang,** ug baka, ug mga karnero, ug asno, sa sulab sa espada. (Joshua 6:20-21)

Gitugutan kini sa Dios sa ilang kasaysayan, nga ginatugutan ang mga handum sa ilang kasingkasing nga sa isa ka adlaw pamalandungan nila kini. Makaamgo ba sila nga dili niya kabubut-on, nga sa tanan niyang mga sugo nagsalamin lang siya sa ilang kaugalingong mga tinguha sa paagi nga maluoy sama sa maagwanta sa ilang bata nga panghunahuna? Human sa 1,500 ka tuig nga gubat, uban sa mga pag-angat ug pagkahulog niini, si Jesus prangka nga mosulti kanila nga kadtong “mogamit sa espada mamatay pinaagi sa espada.” Ang Israel dili motugyan sa espada; Mas gusto nila nga patyon si Jesus kaysa itugyan ang ilang pagtuo nga giuyonan sa Diyos ug panalanginan ang ilang kapintasan.

Sa ingon niini ang ilang gibuhat sa Jerico, gibuhat sa mga Romano kanila sa paglaglag sa Jerusalem. Makakat-on ba kita gikan niini nga kasaysayan? Didto usab, gibuhian sa mga anghel ang mga hangin sa panag-away, ug ang kasuko sa tawo gibuhian nga ang mga heneral sa kasundalohan dili gani makapugong niini. Ngano nga si Tito wala madungog, ug ang iyang mga mando wala panumbalinga? Tungod kay ang mga anghel nagpahubas sa mga hangin, ug ang kalaglagan sa Jerusalem gi-orden sa Diyos, ang Jerusalem nga hingpit nga nagsalikway sa Dios. Mao nga makaingon si Jesus, “Dili na ibilin dinhi ang usa

ka bato sa lain, nga dili ilabay” – tungod kay nahibal-an niya kung unsa ang sangputanan sa ilang pagsalikway kaniya: usa ka lungsod nga awaaw, nga nagsalikway sa kombiksyon sa sala; Usa ka bug-os nga hulaw sa Balaang Espiritu nga nagbilin niini nga hinog nga malaglag sumala sa mga kahimtang nga naglibot niini.

Matudloan ka, O Jerusalem, basig mahilayo kanimo ang akong kalag gikan kanimo; Tingali himoon ko ikaw nga usa ka kamingaw, usa ka yuta nga wala kapuy-i. (Jeremias 6:8, *American Standard Version*)

Niini nga kaso, dili kini linog, ni baha, kondili ang puti-init nga pagdumot sa mga Romano sa mga Judio.

Mao kana ang atong makita sa unang-kamot nga panghitabo ni Josephus sa kalaglagaan sa templo - usa ka Romanong kasundalohan nga moguba sa matag bato, bisan unsa pa ang mga sugo nga ilang nadawat, ug usa ka kalayo nga mosilaob nga dili mapalong.

Ug karon usa ka tawo nga miduol nga nagdagan ngadto kang Tito, ug nagsugilon kaniya mahitungod niini nga kalayo, samtang siya nagpahulay sa iyang kaugalingon sa iyang tolda human sa katapusang gubat; Diin siya mibangon sa hilabihan nga pagdali, ug ingon nga siya mao, midagan ngadto sa balaan nga balay, aron sa pagpahunong sa kalayo; Sunod kaniya misunod ang tanan niyang mga komandante, ug sunod kanila misunod sa daghang mga panon, sa dakong katingala; Mao nga adunay usa ka dako nga singgit ug kaguliyang nga gipataas, sama sa natural sa dili maayo nga paglihok sa usa ka dako nga kasundalohan.

Unya si Caesar, sa duha pinaagi sa pagtawag sa mga sundalo nga nakig-away, sa usa ka makusog nga tingog, ug pinaagi sa paghatag ug usa ka senyales kanila sa iyang tuong kamot, nagsugo kanila sa pagpalong sa kalayo; **Apan sila wala makadungog sa iyang gisulti, bisan tuod siya misulti sa hilabihan ka kusog, nga ang ilang mga dalunggan nakaduko na sa usa ka mas dako nga kasaba sa laing paagi; ni sila nag-atiman sa senyales nga iyang gihimo sa iyang tuo nga kamot ni, tungod kay ang uban kanila nalinga sa pagpakig-away, ug ang uban sa gugma;** Apan bahin sa mga panon nga nagdagan didto, **walay bisan unsang mga pagdani o bisan unsang mga hulga nga makapugong sa ilang kapintasan, apan ang**

kaugalingon nga gugma sa matag usa mao ang iyang komandante niining panahona; Ug samtang sila nagdasok ngadto sa templo nga magkauban, daghan kanila ang gitamakan sa usag usa, samtang ang usa ka dako nga gidaghanon nahulog sa taliwala sa mga kadaotan sa mga kombento, nga init pa ug nag-aso, ug gilaglag sa samang makalooloy nga paagi uban niadtong ilang nabuntog: ug sa diha nga sila miduol na sa Balaan nga Balay, **naghimo sila nga ingon nga wala nila madungog ang mga mando ni Cesar nga sukwahi; Apan gidasig nila kadtong nag-una kanila sa pagsunog niini.**

(Josephus, *War on the Jews*, Book 6, ch. 4, par. 6)

Ang mga anghel nanalipod kanato sa tanang panahon sa daghang mga kapeligrohan, nga kadaghanan niini wala nato mahibaloi. Kanunay silang nagsulti og kalinaw sa mga tawo aron dili kita manglugos, mangawat, ug magpinatyana sa usag usa. Apan ang pagsalikway sa Dios ug sa iyang espiritu nga nagkonbikto o konbiktar kanato sa sala adunay talagsaong mga sangputanan, ug ang Dios makiangayon sa paghatag kanato sa bunga sa atong kagawasan sa pagpili, bisan tuod kini nagsakit pag-ayo kaniya. Ang katalagman nga mahitabo kanato dili basta-basta nga gidesisyonan niya, apan resulta sa atong kaugalingong mga paagi sa paghunahuna, sa atong kaugalingong mga aksyon, ug sa atong palibot nga atong naimpluwensyahan sa atong palibot.

Kini ang akong sinsero nga pag-ampo nga hatagan nimo kini nga hilisgutan nga mabinantayon nga pagtagad. Ang imong anghel nga magbalantay dili usa nga nagbag-o sa iyang kaugalingon nga imong personal nga tigpasiugda kung nahuman na ang imong oras. Sama kang Jesus, sila nahigugma kanato ug buhaton ang tanan nga ilang maarangan aron sa pagluwas kanato.

Ang ministryo sa balaang mga anghel mapailubon ug malumo, dili mapintas ug dili makadaot. Kung gisugo, mogamit sila og kusog sa paglihok sa dili buhi nga mga butang, apan wala sila mogamit sa makamatay nga pwersa sa mga tawo nga alang kang kinsa si Kristo namatay tungod kay ang Gingharian sa Dios wala mogamit ug pwersa. Pinaagi lamang sa gugma ang gugma nahigmata. Tinuod nga ilang tumanon ang sugo sa paghunong sa pagpanalipod sa usa ka tawo.

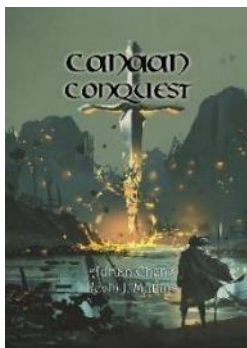
Si Ephraim gidugtong sa mga diosdios: pasagdi siya. (Oseas 4:17)

Unsa ka lisud kana alang sa usa ka anghel. Hunahunaa ang usa ka tawo nga ilang gibantayan sulod sa mga dekada. Sila malumo nga misulay sa pag-impluwensya kanila ngadto sa kahayag ug unya sa katapusan sila makadungog sa mga pulong, akong gibuhat ang tanan nga akong mahimo ug sila walay bisan unsa mahitungod kanako. Tugoti sila nga adunay ilang kaugalingong kabubuton ug barogi ang pagbantay kanila. Matinud-anon sa ilang agalon, human sa daghang mga tuig sa mabinantayon nga pag-atiman sila motuman gihapon nga dili magkurog. Unsa ka kasubo ang ilang ministryo apan unsa sila ka matinud-anon.

Apan unsa ka dako ang kalipay nga ilang maangkon kon ang usa ka tawo nga ilang gibantayan naminaw sa ilang giya, naghinulsol sa ilang sayop nga binuhatan, ug nahimong agianan alang sa espiritu sa Dios nga modagayday ngadto sa kalibutan. Kini nga tawo nahimong usa ka pari, usa ka tigpataliwala alang sa iyang isigkatawo, usa ka "tig-ayo sa paglapas" (Isaias 58:12) nga nagpahapsay sa dalan alang sa maayong mga anghel sa pagtrabaho alang kanato. Pagkamalipayon nga mga anghel nga makahimo niini nga buluhaton, kung ang mga tawo nagpabili ug nagtinguha sa mga panalangin sa ilang Agalon!

Naghinam-hinam kaayo ko nga makigsulti sa akong Anghel nga magbalantay sa langit ug makakat-on gikan kanila sa mga kasinatian nga among giagian nga magkauban ug kung giunsa nila ako gitabangan ug gipunting ako kang Jesus ug sa pulong sa Dios. Salamat Ginoong Hesus sa akong anghel nga nagbantay kanako ug sa mga anghel nga nag-atiman sa akong pamilya. Daghan kaayo ang among utang kanimo alang sa imong padayon nga pagpataliwala sa Amahan alang sa among proteksyon ug pagpugong sa upat ka hangin. Nagpasalamat kami kanimo nga imong giantos ang among mga dili pagsinabtanay ug mga pagsalikway, ug nga nag-antos ka sa tanan nga mga kalisdanan niining kalibutan aron madala kami sa mahigugmaong kaluwasan sa imong Amahan. Hinaot nga kita mapasalamaton.

Ubang mga libro sa kini nga serye - Anaa sa fatheroflove.info
<https://maranathamedia-philippines.com/>

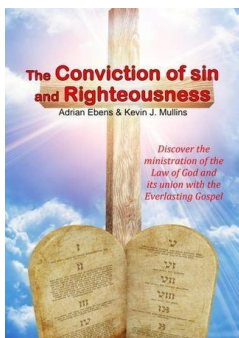
Canaan Conquest

Giunsa nato pagpasig-uli ang kinatibuk-an nga pagpamatay sa mga nasud pinaagi sa Israel pinaagi sa espada batok sa mga pulong ni Kristo?

Mateo 26:52 "...kay silang tanan nga mokuha sa espada malaglag pinaagi sa espada."

Nahuyon ba gayod ang mga Israelinhon sa kinaiya sa Diyos? Ngano nga kanunay sila nga nahadlok nga gidala niya sila sa desyerto aron patyon sila? Ang lawom ba nga kangitngit nga nahulog kang

Abraham sa bisan unsang paagi may kalabotan sa iyang pagkuha sa espada aron maluwas ang iyang pag-umangkon ug pamilya? Ang pagpamatay ba sa mga Sekemhanon ni Levi ug Simeon adunay impluwensya sa panaad sa Israel nga hingpit nga laglagon ang ilang mga kaaway? Kinahanglan ba nimo mahibal-an? Kung wala ka tingali si Kristo moanhi kanimo sama sa iyang gibuhat kang Jacob sa iyang kasamok ug giisip nga usa ka kaaway? Ang pagsalig lamang sa kaluoy sa Diyos ang nabuntog ni Jacob ingon nga tinuod nga Israel sa Diyos.

Ang konbiksyon sa Sala ug Pagkamatarong

"Bisan pa niana ako [si Jesus] nagsulti kanimo sa tinuod. Kini alang sa imong kaayohan nga ako molakaw; Kay kon ako dili molakaw, ang Maghuhupay dili moanha kanimo; Apan kon ako mobiya, ipadala ko siya kanimo. Ug sa diha nga siya moabut, siya mokonbikto sa kalibutan sa sala, ug sa pagkamatarung, ug sa paghukom." (Juan 16:7, 8)

Unsay imong hunahuna sa dihang imong madungog ang pulong "konbiksyon"? Naghunahuna ka ba sa pagkondenar? Kung mao,

gikan kang kinsa? Ang naghimo sa pagkonbikto, o sa imong kaugalingon?

Samtang mamalandong ka sa imong tubag, hunahunaa kini nga pangutana:

Sa unsang paagi ang Maghuhupay, kinsa ang Balaang Espiritu (Juan 14:26), pagkonbikto sa sala ug pagkamatarung? Ang maghuhupay ba nagdalag panghimaraut, o kahupayan? Gihubit kini ni Pablo niining paagiha:

"Apan kon ang ministeryo sa kamatayon, nga gisulat ug gikulit sa mga bato, mahimayaon, aron ang mga anak sa Israel dili makatan-aw sa nawong ni Moises tungod sa himaya sa iyang panagway, nga ang himaya milabay, sa unsang paagi ang ministeryo sa espiritu dili ba mas mahimayaon?" (2 Corinto 3:7, 8)

Sa unsang paagi ang "ministriya sa kamatayon" mahimong "mahimayaon"? Sa diha nga ang Maghuhupay nagdala sa kombiksyon sa sala, ang mahimayaon nga "ministeryo sa kamatayon" modala kanato ngadto sa "ministeryo sa espiritu, nga mas mahimayaon" tungod kay kini modala kanato ngadto sa usa ka kinabuhi sa pagkamatarung.

"Apan kon nagapuyo sa sulod Ninyo ang Espiritu niadtong nagbanhaw kang Jesus gikan sa mga minatay, magahatag usab ug kinabuhi sa inyong mga lawas nga may kamatayon, pinaagi sa iyang Espiritu nga nagapuyo kaninyo." (Romans 8:10)

Nagapatay ba ang mga Anghel sa Dios?

Unsay atong himoon sa mga pamahayag nga sama niini?

Ug ngadto sa [ubang mga manolonda] siya [Dios] miingon sa akong igdulungog, Sumunod kamo kaniya latas sa siyudad, ug pamatya: ayaw pagpalingkawas ang inyong mga mata, ni malooy kamo: Patya ang mga tigulang ug mga batan-on, mga dalaga ug mga bata. , ug mga babaye: apan ayaw pagduol kang bisan kinsang lalake nga kaniya anaa ang timaan; ug magsugod sa akong santuwaryo. Unya nagsugod sila sa mga karaan nga tawo nga diha sa atubangan sa balay. Ezekiel 9:5-6

Gipatay ba gayod sa balaang mga manulonda sa Dios ang mga tawo – “tigulang ug bata, dalaga, ug babaye”? Tinuod ba nga gisulti ni Kristo ang mga pulong: “Kinahanglang mamatay kining mga tawhana, lakaw ug patya sila!” Ang Hebreohanong pulong ba nga nakah (paghampak) kanunayng nagkahulogang “pagpatay”? Si Jesus miingon nga Siya mihimaya sa Iyang Amahan samtang dinhi sa yuta, Juan 17:4. Apan, wala gayod gipatay ni Jesus ang bisan kinsa samtang diri siya. Gitago ba ni Jesus kining bahina sa kinaiya sa Diyos? Kon ang pagpatay sa mga tawo maoy bahin sa Iyang kinaiya, nan nganong wala Niya kini ipadayag samtang dinhi pa sa yuta?

Kay ang Anak sa tawo wala moanhi sa paglaglag sa mga kinabuhi sa mga tawo, kondili sa pagluwas kanila. Lucas 9:56

Si Jesus miingon kaniya, Kadugay na nga nakig-uban ako kaninyo, ug wala ka pa ba makaila kanako, Felipe? siya nga nakakita kanako nakakita sa Amahan; ug unsaon nimo pag-ingon, Ipakita kanamo ang Amahan? Juan 14:9